

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Bileća
za period 01.01-31.12.2019. godine**

Broj: RV062-20

Banja Luka, 01.12.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI	9
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	10
	1. Uvod	10
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	10
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	11
	4. Nabavke.....	14
	5. Priprema i donošenje budžeta.....	14
	6. Finansijski izvještaji	15
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	16
	6.1.1. Prihodi i primici.....	16
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	19
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	25
	6.1.4. Neto finansiranje.....	25
	6.1.5. Razlika u finansiranju	26
	6.2. Bilans uspjeha	26
	6.2.1. Prihodi.....	26
	6.2.2. Rashodi.....	26
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	26
	6.3. Bilans stanja.....	26
	6.3.1. Poslovna aktiva.....	27
	6.3.2. Poslovna pasiva	33
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	36
	6.4. Bilans novčanih tokova	38
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	39

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	39
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	39

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Bileća koji obuhvata Bilans stanja na dan 31.12. 2019. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu Osnov za negativno mišljenje, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Opštine Bileća, ne prikazuju istinito i objektivno, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sprovedli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2019. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, kao i u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer na dan završetka poslovne godine u opštini Bileća nije izvršen popis imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Kod sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Opština Bileća nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršila uključivanje neto imovine/kapitala javnih ustanova i preduzeća iz njihovih bilansa stanja u konsolidovani bilans stanja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja:

Prihodi od koncesionih naknada precijenjeni su za iznos od 950.000 KM, za koliko je potcijenjena pozicija dugoročnih obaveza po zajmovima primljenih od javnih preduzeća i primitaka od zajmova uzetih od javnih preduzeća, jer evidentiranje pozajmice uzete od Zavisnog preduzeća „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje, nije izvršeno u skladu sa članom 75. i 153. stav (2) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.2. izvještaja:

Rashodi za materijal za posebne namjene su precijenjeni u iznosu od 12.615 KM i rashodi za tekuće održavanje u iznosu od 1.270 KM, a potcijenjene su zalihe sitnog inventara, auto guma, odjeće, obuće i nabavna vrijednost zaliha sitnog inventara, auto guma, odjeće i obuće za iznos od 13.885 KM, jer nabavke navedenih zaliha nisu evidentirane u skladu sa članom 59. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1. izvještaja:

Potraživanja za prodana neproizvedena stalna sredstva u zemlji, kao i obaveze za primljene avanse u zemlji su potcijenjeni u iznosu od 57.867 KM, jer evidentiranje uplate po osnovu prodaje zemljišta i objekta u ranijem periodu nije pravilno izvršeno, što nije u skladu sa članom 68. i 79. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana i finansijski rezultat tekuće godine su precijenjeni u iznosu od 775.468 KM, jer predmetna potraživanja nisu iskazana u skladu sa navedenim u Izvještaju iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine, što nije u skladu sa članom 13. stav (3) Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja:

Akcije i učešća u kapitalu i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni u najmanjem iznosu od 14.000 KM, jer upisani i uplaćeni kapital od strane Opštine nije evidentiran u glavnoj knjizi Opštine, što nije u skladu sa paragrafom 24. MRS JS 7 - Ulaganja u pridružene entitete i članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Dugoročni zajmovi su precijenjeni, a potcijenjena su ostala kratkoročna potraživanja za iznos od 506.282 KM, jer potraživanja od „Bobar banke“ a.d. - u stečaju nisu klasifikovana u skladu sa članom 68. stav (9) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.3. izvještaja:

Vanbilansna evidencija Opštine je precijenjena u najmanjem iznosu od 10.924.931 KM, dok su potcijenjene pozicije nefinansijske imovine u stalnim sredstvima i finansijskog rezultata ranijih godina u najmanjem iznosu od 7.767.954 KM, jer nefinansijska imovina u stalnim sredstvima nije evidentirana u bilansnim evidencijama, što nije u skladu sa paragrafom 14. MRS JS 17 - Nekretnine postrojenja i oprema i članom 19, 20. i 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.4. izvještaja:

Bilans novčanih tokova Opštine nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 -Izvještaji o novčanim tokovima, jer dio priliva gotovine po osnovu poslovnih aktivnosti, priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja, priliva gotovine iz investicionih aktivnosti, priliva gotovine po osnovu primitaka od finansijske imovine i priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja, kao i odliva gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan ili je iskazan djelimično.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.5. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije objelodanjena informacija u vezi sa načelom stalnosti poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 15(c) i 38).

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju cjelokupnog našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o ovim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za negativno mišljenje nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 01.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Bileća za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskom izvještaju Opštine Bileća za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Kod postupaka javnih nabavki provedenih putem direktnog sporazuma prethodilo je dijeljenje postupaka nabavki, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona o javnim nabavkama. Navedeno se odnosi na nabavku izvođenja radova na zamjeni postojećih i ugradnji novih ivičnjaka, sanaciju oštećenih betonskih trotoara, nabavku tampona za nasipanje puta i za nasipanje lokalnih makadamskih puteva, izgradnju betonskih trotoara, izvođenje radova na glodanju asfaltne površine sa odvozom na deponiju.

Kao što je navedeno pod tačkom 5. izvještaja:

Budžet Opštine Bileća za 2019. godinu nije pripremljen i donesen u skladu sa budžetskim kalendarom, nije donesena Odluka o privremenom finansiranju i nije izvršen rebalans budžeta, što nije u skladu sa članom 28. i 38. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi Bileća nije usklađen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na koeficijente za obračun plata zaposlenih.

Rješenje o plati funkcionera nije usaglašeno sa Odlukom o platama i drugim primanjima funkcionera Opštine Bileća u pogledu utvrđivanja koeficijenta.

Član 5. Pravilnika o platama, naknadama i drugim primanjima i ostalim pravima iz radnog odnosa zaposlenih u JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ Bileća, kojim su određeni koeficijenti za obračun plata, nije usaglašen sa članom 15. stav (1) i (2) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Opština Bileća nije donijela plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2018. godine, što nije u skladu sa članom 9. stav (4), (6) i (7), a u vezi sa članom 10. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Bileća obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Bileća.

Banja Luka, 01.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske na dan kada se završava poslovna godina,
- 2) konsolidovani finansijski izvještaj dostavlja Ministarstvu finansija Republike Srpske u skladu sa članom 49. stav (6) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i da se u konsolidovani finansijski izvještaj uključuju svi kontrolisani entiteti kako je propisano odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) u okviru bilansne pozicije akcije i učešća u kapitalu izvrši evidentiranje učešća u kapitalu nižih budžetskih korisnika,
- 4) priznavanje, vrednovanje i evidentiranje nefinansijske imovine u stalnim sredstvima vrši u skladu sa paragrafom 14. MRS JS 17 - Nekretnine postrojenja i oprema i članom 19. i 20. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, da se iz bilansnih evidencija isknjiže stambene jedinice za posebne socijalne grupe, a ulaganja u nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima priznaju u okviru fonda 01 u skladu sa članom 21. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, bez obzira na izvor pribavljanja,
- 5) evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji vrši u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 6) Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 -Izvještaji o novčanim tokovima,
- 7) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije o stalnosti poslovanja i sudskim sporovima i da se vrši analiza i procjena ishoda sudskih sporova.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) popuna upražnjenih radnih mjesta u Opštinskoj upravi vrši u skladu sa članom 64. stav (1) i 68. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave, a da se prijem pripravnika vrši u skladu članom 97. navedenog zakona i Programom prijema pripravnika,
- 2) trezorski obrasci sačinjavaju u skladu sa Uputstvom o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika,
- 3) postupci javnih nabavki provode u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona o javnim nabavkama,
- 4) budžet priprema i donosi u skladu sa odredbama Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i da se Skupštini opštine podnose polugodišnji izvještaji o izvršenju budžeta u rokovima definisanim istim zakonom,
- 5) kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi Bileća uskladi sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na koeficijente za obračun plata zaposlenih i da se

Odluka o platama i drugim primanjima funkcionera Opštine Bileća kod utvrđivanja koeficijenta uskladi sa izmjenama Zakona o radu,

- 6) obračun dnevnica za službeni put u zemlji i inostranstvu u Opštinskoj upravi vrši u skladu 6 i 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske,
- 7) ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključuju u skladu sa članom 204. i 205. Zakona o radu,
- 8) donesu interna akta kojima bi se definisala jasna pravila i kriterijumi za raspodjelu sredstava granta, da se obezbijede izvještaji o namjenskom utrošku sredstava granta u skladu sa članom 81. stav (2) Statuta opštine Bileća, te da se raspodjela sredstava tekućih pomoći studentima vrši putem javnog konkursa i da se donosu interna pravila kojima bi se propisali kriterijumi i procedura dodjele sredstava.

Preporučuje se Skupštini opštine da obezbijedi da se:

- 9) donese poseban plan utroška sredstava po osnovu Zakona o koncesionim naknadama, kao i Program razvoja sporta i kategorizacija sportova i sportista u skladu sa članom 10. i 19. Zakona o sportu.

Preporučuje se direktoru javne ustanove da se:

- 10) kod JU Centar za socijalni rad obezbijedi da se ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključuju u skladu sa članom 204. i 205. Zakona o radu.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Odluka o usvajanju budžeta Opštine Bileća,
- Odluka o izvršenju budžeta Opštine Bileća za 2019. godinu,
- Zakon o lokalnoj samoupravi,
- Statut opštine Bileća,
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- Zakon radu,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske,
- Zakon o komunalnim djelatnostima,
- Zakon o zaštiti od požara,
- Zakon o vodama,
- Zakon o šumama,
- Zakon o sportu,
- Zakon o uređenju prostora i građenju,
- Zakon o javnim putevima,
- Zakon o koncesijama,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske,
- Kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi opštine Bileća,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Bileća je teritorijalna jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: Opština) koja se nalazi na jugoistočnom dijelu Republike Srpske, zauzima površinu od 633 km² i obuhvata 62 naseljena mjesta, organizovanih u 11 mjesnih zajednica sa oko 10.607 stanovnika po rezultatima popisa iz oktobra 2013. godine.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 97/16 i 36/19), Statutom i drugim važećim propisima, kojima su utvrđena područja odgovornosti, nadležnosti organa i načina finansiranja opštine.

Organi Opštine su Skupština opštine i načelnik Opštine. Skupština opštine koju čine 19 odbornika je organ odlučivanja i kreiranja politike opštine, a načelnik opštine zastupa i predstavlja Opštinu, nosilac je izvršne vlasti, rukovodi radom Opštinske uprave i odgovoran je za njen rad.

U skladu sa utvrđenim kriterijumima za ocjenu razvijenosti, odlukom Vlade Republike Srpske, Opština je za 2019. godinu svrstana u kategoriju srednje razvijenih jedinica lokalne samouprave.

Sredstva za rad Opštine u 2019. godini najvećim dijelom su obezbijeđena iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između različitih jedinica vlasti i primitaka od nefinansijske imovine.

Opština posluje u sistemu trezorskog poslovanja (SOFI), a u Glavnoj knjizi trezora Opštine (u daljem tekstu: GKT), u okviru fonda 01 (budžet u užem smislu), fonda 03 (fond grantova), fonda 04 (fond privatizacije i sukcesije) i fonda 05 (fond za posebne projekte) evidentirane su finansijske transakcije Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika.

Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine za 2019. godinu koji je predmet ove revizije, čine finansijski izvještaji Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika Javne ustanove Centar za socijalni rad, Javne ustanove za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“, Javne ustanove kulturno-sportski centar, Javne ustanove Dom kulture, Javne ustanove Informativni centar Radio Bileća, Javne ustanove Turistička organizacija opštine, Javne ustanove Srednjoškolski centar „Golub Kureš“ i Javne ustanove Narodna biblioteka „Vladimir Gaćinović“ koji se djelimično finansiraju iz budžeta Opštine.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji u zakonom propisanom roku nisu dostavljene primjedbe.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je izvršila finansijsku reviziju Opštine Bileća za 2016. godinu i tom prilikom date su 23 preporuke.

Opština Bileća je dostavila Glavnoj službi za reviziju javnog sektora Republike Srpske Akcioni plan za otklanjanje nepravilnosti utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2016. godine.

Od ukupno 23 date preporuke, načelniku Opštine (17), Skupštini opštine (3) i direktorima nižih budžetskih korisnika (3), šest preporuka je provedeno, četiri preporuke su djelimično provedene, dok 13 preporuka nije provedeno.

Prilikom provjere statusa datih preporuka, u toku ove revizije, utvrđeno je da trinaest preporuka nije provedeno, a odnose se na popis imovine i obaveza, nedostatke u sistemu internih kontrola (tačka 3. izvještaja), primjenu odredbi Zakona o javnim nabavkama (tačka 4. izvještaja), pripremu i donošenje budžeta u skladu sa budžetskim kalendarom, sačinjavanje kvartalnih finansijskih planova i planova gotovinskih tokova za izvršenje budžeta (tačka 5. izvještaja), konsolidovane finansijske izvještaje (tačka 6. izvještaja), usklađivanje visine platnih koeficijenata u JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ sa članom 15. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske (tačka 6.1.2.1. izvještaja), donošenje programa razvoja sporta i Pravilnika o kategorizaciji sportova (tačka 6.1.2.5. izvještaja), izvršavanje budžeta u skladu sa članom 40. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske (tačka 6.1.5. izvještaja), priznavanje, vrednovanje i klasifikovanje nefinansijske imovine u stalnim sredstvima (tačka 6.3.1.2. izvještaja), iskazivanje vanbilansne evidencije (tačka 6.3.3. izvještaja), sačinjavanje Bilansa novčanih tokova (tačka 6.4. izvještaja) i procjena i analiza sudskih sporova (tačka 6.6. izvještaja).

Četiri preporuke su djelimično provedene, a odnose se na to da Skupština opštine donosi potrebne interne akte i da usvoji Strategiju razvoja opštine (tačka 3. izvještaja), da se na dan bilansiranja vrši procjena potraživanja sa stanovišta njihove naplativosti, te izvrši detaljna analiza poreskih evidencija prema Izvještaju iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima (tačka 6.3.1.1. izvještaja) i na to da se napomene uz finansijske izvještaje sastavljaju u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika (tačka 6.7. izvještaja).

Provedeno je šest preporuka koje su se odnosile na to da Skupština opštine donosi program zajedničke komunalne potrošnje, kod sprovođenja popisa dosljedno primjenjuje Pravilnik o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza i da se uspostave pomoćne knjige za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima kod JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ i JU Centar za socijalni rad (tačka 3. izvještaja), da se u budžetu tekuće godine planiraju i prilikom izmirenja obaveza iz prethodne godine iskazuju izdaci po osnovu izmirenja obaveza iz ranijih godina (tačka 5. izvještaja), da se rashodi za regres i subvencije priznaju u periodu u kome je obaveza za plaćanje i nastala, bez obzira da li je izvršeno i samo plaćanje, a planiranje i evidentiranje rashoda po osnovu organizovanja manifestacija vrši na rashodima po osnovu reprezentacije i da se priznavanje troškova za usluge čišćenja javnih površina vrši po osnovu stvarno izvršenih usluga (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom opštine, Poslovníkom o radu Skupštine opštine, Odlukom o osnivanju Opštinske uprave, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave, Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i drugim internim aktima su stvorene pretpostavke za funkcionisanje sistema internih kontrola Opštine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i izmjenama i dopunama navedenog pravilnika (Službeni glasnik Opštine Bileća“, broj: 05/18, 2/19 i 3/19) uređena je unutrašnja organizacija, rukovođenje Opštinskom upravom, sistematizacija radnih mjesta i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju Opštinske uprave.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, pored radnih mjesta funkcionera definisanih Zakonom o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 96/05 i 98/13), u Opštinskoj upravi je sistematizovano i 113 radnih mjesta sa 154 izvršioca. Na dan 31.12.2019. godine u Opštinskoj upravi, pored četiri funkcionera angažovano je 157 izvršilaca.

U skladu sa članom 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) načelnik Opštine je donio Plan zapošljavanja u Opštinskoj upravi Bileća za 2019. godinu, kojim je planirano popunjavanje dva radna mjesta, koja su popunjena putem Javnog konkursa od 11.10.2019. godine. Bez sprovedenog javnog konkursa u toku 2019. godine popunjeno je radno mjesto „menadžer opštine“, što nije u skladu sa članom 68. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave, kojim se propisuje načini popunjavanja upražnjenih radnih mjesta, a popuna navedenog radnog mjesta nije predviđena Planom zapošljavanja u Opštinskoj upravi Bileća za 2019. godinu.

U toku 2019. godine u opštinskoj upravi angažovano je i pet pripravnika. Programom prijema pripravnika u 2019. godini u Opštinskoj upravi planiran je prijem tri pripravnika po osnovu Programa podrške zapošljavanju mladih sa visokom stručnom spremom, koji su primljeni putem javnog konkursa. Sa jednim pripravnikom je zaključen ugovor o obavljanju pripravnčkog staža bez javnog poziva i isti nije obuhvaćen Programom prijema pripravnika, dok je sa drugim pripravnikom ugovor o obavljanju pripravnčkog staža zaključen na period od šest mjeseci (prvi dio pripravnčkog staža je obavljen u JU „Apoteka“ Bileća), bez javnog poziva, navedeni prijem nije planiran Programom prijema pripravnika. Za drugog pripravnika finansiranje je obezbjeđeno iz sredstava budžeta Opštine.

Skupština opštine je u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 124/11 i 100/17) donijela Program obavljanja usluga zajedničke komunalne potrošnje za 2019. godinu (član 21), Odluku o komunalnoj naknadi (član 22), u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 40/13, 106/15 i 3/18), donesena je Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu. Nakon isteka Strategije razvoja opštine Bileća za period 2008-2013. godine, nije donesena nova strategija, nego je Načelnik opštine 09.09.2019. godine donio Rješenje o imenovanju Opštinskog razvojnog tima za izradu Strategije razvoja opštine Bileća za period 2020-2029. godine. Strategija razvoja je urađena u formi Nacrta ali ista nije prošla proceduru usvajanja od strane Skupštine opštine. U skladu sa Zakonom o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13) donesena je Odluka o mjerilima i kriterijumima za kategorizaciju lokalnih puteva i ulica na području opštine (član 10), Odluku o kategorizaciji puteva na teritoriji opštine i Program sanacije i održavanja lokalnih puteva i gradskih ulica na području opštine (član 16), dok je u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/12) donesen Plan utroška sredstava opštine prikupljenih po osnovu Zakona o zaštiti od požara (član 81).

Skupština opštine nije donijela Program razvoja sporta (četvorogodišnji i godišnji), što nije u skladu sa članom 10. stav (2) Zakona o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 04/02, 66/03, 73/08 i 102/08), nije izvršena kategorizacija sportova i sportista, što nije u skladu sa članom 19. istog zakona. U skladu sa članom 32. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13 i 16/18) nije donesen godišnji plan utroška sredstava.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2019. godine u opštini Bileća nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji

Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15), kao ni u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16), jer na dan završetka poslovne godine nije izvršen popis imovine i obaveza, izuzev Komisije za popis i procjenu osnovnih sredstava i sitnog inventara opštine koja je sačinila Izvještaj o popisu. Komisije imenovane rješenjima načelnika Opštine o obavljanju popisa nisu postupale po navedenim rješenjima.

Niži budžetski korisnici JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ i JU Centar za socijalni rad su popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine izvršili u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Prije unosa obaveza u trezor, kod više odluka o dodjeli sredstava granta, nije sačinjen Obrazac 2 - Grupa računa, što nije u skladu sa tačkom 15. Uputstva o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 10/17).

Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima koji je donesen 2007. godine bio je u primjeni i u 2019. godini. U skladu sa članom 59. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16), budžetski korisnici su bili u obavezi uskladiti interna akta sa navedenim zakonom u roku od godinu dana, što nije učinjeno.

U postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, načelnik opštine je imenovao lice koje je odgovorno za finansijsko upravljanje i kontrolu. Donesen je plan uspostavljanja i razvoja sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu, doneseno je Rješenje o imenovanju radne grupe za uvođenje sistema finansijskog upravljanja i kontrole, sačinjen je Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za period 01.01-31.12.2019. godine, Konsolidovani izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za period 01.01-31.12.2019. godine, Izjava u vezi sa dostignutim stepenom razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2019. godinu, Izjava o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2020. godinu i donesen je Plan rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu.

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbjedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima, što je osim u ovoj tački navedeno i u većini tačaka ovog izvještaja.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbjedi da se:

- **popuna upražnjenih radnih mjesta u Opštinskoj upravi vrši u skladu sa članom 64 stav (1) i 68. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave, a da se prijem pripravnika vrši u skladu sa članom 97. navedenog zakona i Programom prijema pripravnika,**
- **popis imovine i obaveza vrši u skladu sa članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske na dan kada se završava poslovna godina, s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, kao i da se kod sprovođenja popisa obezbijedi dosljedna primjena Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,**

- **trezorski obrasci sačinjavaju u skladu sa Uputstvom o formi, sadržaju i načinu popunjavanja obrazaca za trezorsko poslovanje budžetskih korisnika.**

Preporučuje se Skupštini opštine da obezbijedi da se donese poseban plan utroška sredstava po osnovu Zakona o koncesionim naknadama, kao i Program razvoja sporta i kategorizacija sportova i sportista u skladu sa članom 10. i 19. Zakona o sportu.

4. Nabavke

Opština je planom javnih nabavki za 2019. godinu, planirala provođenje ukupno 54 postupka javnih nabavki procijenjene vrijednosti od 533.650 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV-a) i to za nabavku roba (394.240 KM), usluga (80.540 KM) i radova (58.870 KM). Plan javnih nabavki nije datiran, niti ovjeren od strane načelnika Opštine. U toku 2019. godine nije bilo izmjena i dopuna plana javnih nabavki.

Od ukupno planiranih nabavki za 2019. godinu u vrijednosti 533.650 KM bez PDV-a Opština je provela 50 postupaka ugovorene vrijednosti od 511.508 KM bez PDV-a. Proveden je jedan otvoreni postupak ugovorene vrijednosti 205.000 KM, osam konkurentskih zahtjeva ugovorene vrijednosti 124.786 KM i 41 direktni sporazum ugovorene vrijednosti 181.722 KM. Ugovorene vrijednosti su iskazane bez PDV-a. U 2019. godine realizovano je sedam postupaka javnih nabavki koje se odnosi na nabavke koje su planirane u 2018. godini, ugovorene vrijednosti 865.710 KM (dva otvorena postupka 729.666 KM, tri konkurentska zahtjeva 119.494 KM i dva direktna sporazuma 16.550 KM).

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je 19 postupaka provedenih nabavki ukupne vrijednosti od 1.101.136 KM bez PDV-a ili 80% od provedenih postupaka (tri otvorena postupka vrijednosti od 934.666 KM, četiri konkurentska zahtjeva vrijednosti od 98.656 KM i 12 direktnih sporazuma vrijednosti od 67.814 KM), od čega se na nabavke planirane u 2018. godini odnosi 779.626 KM.

U osam postupaka javnih nabavki koje su bile predmet revizije, a koje su provedene putem direktnog sporazuma prethodilo je dijeljenje postupaka nabavki, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14). Navedeno se odnosi na nabavaku izvođenja radova na zamjeni postojećih i ugradnji novih ivičnjaka (5.900 KM), sanaciju oštećenih betonskih trotoara (5.900 KM), nabavku tampona za nasipanje puta (5.900 KM) i za nasipanje lokalnih makadamskih puteva (3.500 KM), izgradnju betonskih trotoara (5.800 KM), izvođenje radova na glodanju asfaltne površine sa odvozom na deponiju (5.900 KM). Navedene vrijednosti su iskazane bez PDV-a.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se postupci javnih nabavki provode u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Budžet Opštine Bileća nije blagovremeno pripremljen i donesen, Odluka o privremenom finansiranju nije donesena i nije izvršen rebalans budžeta, što nije u skladu sa članom 28. i 38. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Skupština opštine Bileća je 28.03.2019. godine donijela Odluku o usvajanju budžeta opštine Bileća za 2019. godinu u iznosu od 10.542.100 KM i Odluku o izvršenju budžeta opštine Bileća za 2019. godinu, što nije u skladu sa budžetskim kalendarom definisanim

članom 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16).

Nije donesena Odluka o privremenom finansiranju, u skladu sa članom 38. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, jer Budžet Opštine Bileća za 2019. godinu nije usvojen prije početka predmetne fiskalne godine, a kako navedena odluka nije donijeta, od 01.01.2019. godine stupilo je na snagu privremeno finansiranje prvog kvartala tekuće godine, u visini jedne četvrtine budžeta usvojenog za prethodnu fiskalnu godinu (član 38. stav (3) Zakona).

Prema odluci o usvajanju budžeta izvorni prihodi su planirani u iznosu 7.078.600 KM (poreski prihodi 4.329.360 KM i neporeski prihodi 2.749.240 KM), transferi između ili unutar jedinica vlasti 346.000 KM, primici za nefinansijsku imovinu 3.070.000 KM, primici od finansijske imovine 17.500 KM i ostali primici 30.000 KM.

Sredstva budžeta za 2019. godinu u iznosu 10.542.100 KM raspoređena su na tekuće rashode u iznosu 8.199.599 KM (rashodi za lična primanja 4.217.063 KM, rashodi za korišćenje roba i usluga 1.709.536 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi 354.000 KM, subvencije 404.000 KM, grantovi 557.000 KM, doznake na ime socijalne zaštite iz budžeta 906.000 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti 35.000 KM i rashodi po sudskim rješenjima 17.000 KM), transfere između i unutar jedinica vlasti u iznosu 31.450 KM, budžetsku rezerva u iznosu od 49.000 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu 1.111.503 KM, izdatke za otplatu dugova u iznosu 786.548 KM i ostale izdatke u iznosu od 364.000 KM.

Nakon usvajanja budžeta zaključcima načelnika opštine o realokaciji sredstava izvršena je preraspodjela budžetskih sredstava u ukupnom iznosu od 1.372.544 KM u okviru odjeljenja Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika.

Realokacijama po zaključcima načelnika opštine, došlo je do značajnih strukturnih promjena u odnosu na inicijalni budžet, a načelnik Opštine nije predložio rebalans budžeta, što nije u skladu sa tačkom XIX Odluke o izvršenju Budžeta Opštine Bileća za 2019. godinu, kao i sa članom 35. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Skupštini opštine Bileća nisu podneseni polugodišnji izvještaji o izvršenju budžeta u rokovima definisanim članom 46. stav (1) i (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- ***budžet priprema i donosi u skladu sa budžetskim kalendarom, da se donese Odluka o privremenom finansiranju i da se donese rebalans budžeta u skladu sa propisanim članom 28, 35. stav (2) i 38. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske,***
- ***Skupštini opštine podnose polugodišnji izvještaji o izvršenju budžeta u rokovima definisanim članom 46. stav (1) i (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.***

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta opštine Bileća za 2019. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) i obrazce finansijskih izvještaja sa Napomenama dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske

u pisanoj formi 12.05.2020. godine, što nije u skladu sa članom 49. stav (6) pomenutog pravilnika.

Kod sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Opština nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18), jer nije izvršila uključivanje neto imovine/kapitala javnih ustanova i preduzeća iz njihovih bilansa stanja primjenom procenta učešća kapitala Opštine u osnovnom kapitalu ustanova i preduzeća (JZU Dom zdravlja „Sveti Luka“ Bileća i JZU „Apoteka“ Bileća).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se konsolidovani finansijski izvještaj dostavlja Ministarstvu finansija Republike Srpske u skladu sa članom 49. stav (6) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i da se u konsolidovani finansijski izvještaj uključuju svi kontrolisani entiteti kako je propisano odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2019. godine iskazano je u obrascu Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (PIB) i obrascu Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (PIF).

U obrascu PIB iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 8.562.824 KM, što je niže za 19% u odnosu na usvojeni budžet. Budžetski rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 10.359.044 KM, što je za 2% niže izvršenje u odnosu na usvojeni budžet.

U obrascu PIF iskazani su ostvareni prihodi i primici, rashodi i izdaci (osim prihoda i rashoda obračunskog karaktera) u okviru fonda 01, 03, 04 i 05 i predstavljaju ukupna sredstva i ukupnu potrošnju na nivou Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine u okviru GKT. Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 11.130.281 KM i ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 13.056.746 KM.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju po računovodstvenim fondovima iskazala ukupne prihode i primitke u iznosu od 11.130.281 KM, od čega na fondu 01 od 8.562.824 KM, fondu 03 od 724.903 KM, na fondu 04 od 84.994 KM i na fondu 05 od 1.757.560 KM.

Ukupne iskazane prihode i primitke u strukturi čine poreski prihodi, neporeski prihodi, transferi između različitih jedinica vlasti, primici za nefinansijsku imovinu, primici od finansijske imovine, primici od zaduživanja i ostali primici.

6.1.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 8.860.165 KM, od čega na fondu 01 od 7.950.268 KM, fondu 03 od 724.903 KM, fondu 04 od 84.994 KM i fondu 05 od 100.000 KM, a čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi i transferi između različitih jedinica vlasti.

Poreski prihodi u cijelosti su iskazani na fondu 01 u iznosu od 4.404.323 KM. Najvećim dijelom odnose se na indirektno poreze prikupljene od Uprave za indirektno oporezivanje BiH (3.998.899 KM), poreze na lična primanja i prihode od samostalnih djelatnosti (271.522 KM), akcize (72.679 KM) i poreze na imovinu (51.326 KM). Poreski prihodi su usaglašeni sa Ministarstvom finansija Republike Srpske.

Neporeski prihodi u cijelosti su iskazani na fondu 01 u iznosu od 3.077.303 KM. Najvećim dijelom ih čine prihodi od zakupa i rente (64.878 KM), administrativne naknade i takse (27.295 KM), komunalne naknade i takse (187.779 KM), naknade po raznim osnovama (2.602.127 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (126.007 KM) i ostali neporeski prihodi (69.192 KM).

Prihodi od zakupa i rente najvećim dijelom se odnose na prihode od zemljišne rente (37.640 KM) i prihode od zakupa objekata (27.239 KM).

Administrativne naknade i takse najvećim dijelom se odnose na Opštinske administrativne takse (26.510 KM), a ostvaruju se u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 4/12) i opštinskom Odlukom o administrativnim taksama.

Komunalne naknade i takse najvećim dijelom se odnose na komunalne takse na firmu (179.167 KM) i na korišćenje reklamnih panoa (5.608 KM), a ostvaruju se u skladu sa Odlukom o komunalnim taksama i taksenim tarifama propisanom pomenutom odlukom.

Obaveza plaćanja komunalne takse obveznicima plaćanja u skladu sa Odlukom Skupštine opštine o Komunalnim taksama utvrđuju se pojedinačnim rješenjima.

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata (2.411.426 KM), sredstva za finansiranje posebnih mjera zaštite od požara (55.889 KM), naknade za korišćenje komunalnih dobara od opšteg interesa (43.225 KM), korišćenja prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije (33.552 KM), korišćenje voda (26.698 KM) i korišćenje mineralnih sirovina (21.005 KM).

Prihodi od koncesionih naknada precijenjeni su za iznos od 950.000 KM, za koliko je potcijenjena pozicija dugoročnih obaveza po zajmovima primljenih od javnih preduzeća i primitaka od zajmova uzetih od javnih preduzeća, što nije u skladu sa članom 75. i 153. stav (2) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/16 115/17 i 118/18), jer Sporazumom o akontativnoj isplati koncesione naknade za potopljeno zemljište u svrhu proizvodnje električne energije od 05.07.2019. godine zaključenog sa Zavisnim preduzećem „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje, opštini Bileća je izvršena akontativna uplata sredstava u iznosu od 1.000.000 KM po osnovu koncesione naknade na račun trezora Republike Srpske. U skladu sa članom 32. stav (3) Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13 i 16/18) izvršena je raspodjela sredstava između budžeta Republike i budžeta opštine na način da 5% sredstava pripada budžetu Republike dok je opštini po osnovu akontativne uplate koncesione naknade uplaćeno 950.000 KM (95%). U glavnoj knjizi opštine evidentiranje navedene uplate izvršeno je na poziciji prihoda od koncesionih naknada iz razloga što je kroz sistem raspodjele prihoda sa jedinstvenog računa trezora Republike (RAS) navedena uplata doznačena kao prihod od koncesionih naknada, umjesto na transakcioni račun opštine, jer po potpisanom sporazumu ima tretman pozajmice. Opština se obavezuje da na ime izmirenja duga prema Zavisnom preduzeću „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje izvršiti uplatu navedenog iznosa u 12 jednakih mjesečnih rata nakon ulaska u pogon agregata „Hidroelektrane Plat“. Nakon ulaska u pogon agregata „Hidroelektrane Plat“ obaveza Zavisnog preduzeća „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje je da u skladu sa Zakonom o koncesijama vrši mjesečni obračun i uplatu sredstava po osnovu koncesionih naknada na jedinstveni račun trezora Republike. Dinamika povrata novčanih sredstava je definisana sporazumom. U toku 2019. godine nije bilo odliva sredstava za izmirenje obaveze po osnovu navedenog duga (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata obračunavaju se u skladu sa članom 30b. Zakona o koncesijama.

Skupština opštine nije donijela Plan utroška sredstava po osnovu koncesionih naknada za 2019. godinu.

Prihodi od pružanja javnih usluga čine prihodi Opštinskih organa uprave u iznosu od 21.244 KM, od zakupnina 6.000 KM i prihodi nižih budžetskih korisnika u iznosu od 98.763 KM. Prihodi nižih budžetskih korisnika najvećim dijelom se odnose na prihode JPU „Budućnost“ 75.360 KM, SŠC „Golub Kureš“ 8.365 KM, JU Informativni centar 8.187 KM i JU Kulturno sportski centar 5.700 KM.

Ostali neporeski prihodi u iznosu od 69.192 KM se odnose na neporeske prihode od Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske po osnovu zapošljavanja pripravnika.

Transferi između ili unutar jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 1.378.539 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 468.642 KM, na fondu 03 u iznosu od 724.903 KM, fondu 04 u iznosu od 84.994 i fondu 05 u iznosu od 100.000 KM.

Transferi između različitih jedinica vlasti, na fondu 01 se najvećim dijelom odnose na transfere od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske prema JU Centru za socijalni rad, za finansiranje prava iz socijalne zaštite (315.899 KM) i sredstva za lične invalidnine (59.900 KM), po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske (82.571 KM), od Ministarstva privrede i preduzetništva Republike Srpske za održavanje sajma „Dani Bilećkih proizvoda i stvaralaštva“ (7.000 KM) i Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske po osnovu predškolskog programa za djecu godinu pred polazak u školu (3.272 KM).

Na fondu 03 iskazani su transferi od Ministarstva finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Izgradnja sistema za vodosnabdijevanje naselja Baljci“ u skladu sa Odlukom o prihvatanju donatorskih sredstava Vlade Republike Srbije (540.716 KM) i po osnovu rezervisanih sredstava javnih investicija iz budžeta 2018. godine (184.187 KM).

Na fondu 04 iskazani su transferi od Ministarstva finansija Republike Srpske iz sredstava klirinškog duga za realizaciju sanacije Kosovske ulice u Bileći (84.994 KM).

Na fondu 05 iskazani su transferi od Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske za sanaciju šteta od vremenskih nepogoda (100.000 KM).

6.1.1.2. Primici

Ukupni primici iskazani u iznosu od 2.270.116 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 612.556 KM i fondu 05 u iznosu od 1.657.560 KM i čine ih primici za nefinansijsku imovinu (481.133 KM), od finansijske imovine (13.306), zaduživanja (1.657.560 KM) i ostali primici (118.117 KM). Primici od zaduživanja po osnovu pozajmice od „Hidroelektrana na Trebišnjici“ a.d. Trebinje su potcijenjeni u iznosu od 950.000 KM (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

Primici za nefinansijsku imovinu na fondu 01, odnose se na primitke po osnovu prodaje zgrada i objekata (427.600 KM), poljoprivrednog zemljišta (24.588 KM) i gradskog građevinskog zemljišta (28.945 KM) (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Primici od finansijske imovine na fondu 01, odnose se na primitke po osnovu naplate datih revolving zajmova pravnim licima, preduzetnicima i fizičkim licima i primitke po osnovu zajmova datih radnicima Opštine.

Primici od zaduživanja na fondu 05, odnose se na primitke po osnovu realizacije projekta „Vodovod i kanalizacija u opštini Bileća“ u skladu sa Ugovorom o prenosu kreditnih

sredstava Evropske investicione banke (EIB) zaključenog između Ministarstva finansija Republike Srpske i Opštine (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Ostali primici na fondu 01, odnose se na primitke po osnovu naplate poreza na dodatu vrijednost.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je iskazala ukupne rashode i izdatke u iznosu od 13.056.746 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 10.359.044 KM, fondu 03 u iznosu od 724.903 KM, fondu 04 u iznosu od 84.994 KM i fondu 05 u iznosu od 1.887.805 KM.

Rashodi na fondu 01 iskazani u iznosu od 8.072.057 KM i na nivou su odobrenih budžetom, a čine ih rashodi za lična primanja zaposlenih (4.317.862 KM), rashodi po osnovu korištenja roba i usluga (1.491.617 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (348.563 KM), subvencije (420.399 KM), grantovi (489.470 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (888.700), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti (48.665 KM), rashodi po sudskim rješenjima (36.918 KM) i transferi između i unutar jedinica vlasti (29.683 KM).

6.1.2.1. Rashodi za lična primanja zaposlenih

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 4.317.862 KM i odnose se na rashode za bruto plate zaposlenih (3.491.234 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (749.493 KM), naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (34.790 KM) i otpremnine i jednokratne pomoći (42.345 KM).

Rashode za bruto plate čine plate kod Opštinske uprave (2.338.112 KM) i ostalih budžetskih korisnika (1.153.122 KM), a bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine naknade kod Opštinske uprave (512.008 KM) i naknade kod ostalih budžetskih korisnika (237.485 KM).

Lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi definisana su Odlukom o platama i drugim primanjima funkcionera opštine Bileća („Službeni glasnik opštine Bileća“, broj 6/17), Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Opštinskoj upravi Bileća („Službeni glasnik opštine Bileća“, broj 2/18) i Pravilnikom o platama, drugim primanjima i ostalim pravima iz radnog odnosa zaposlenih u Opštinskoj upravi Bileća („Službeni glasnik opštine Bileća“, broj: 5/18, 2/19 i 3/19).

Kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi Bileća nije usklađen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na koeficijente za obračun plata zaposlenih. Rješenje o plati funkcionera nije usaglašeno sa Odlukom o platama i drugim primanjima funkcionera Opštine Bileća u pogledu utvrđivanja koeficijenta. Isto tako, član 5. Pravilnika o platama, naknadama i drugim primanjima i ostalim pravima iz radnog odnosa zaposlenih u JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ Bileća, kojim su određeni koeficijenti za obračun plata, nije usaglašen sa članom 15. stav (1) i (2) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 70/16),

Obračun dnevnica za službeni put u inostranstvo nije vršen u visini propisanog iznosa Uredbom o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 73/10).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi Bileća uskladi sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na koeficijente za obračun plata zaposlenih i da se Odluka o platama i drugim primanjima funkcionera Opštine Bileća kod utvrđivanja koeficijenta uskladi sa izmjenama Zakona o radu.

6.1.2.2. Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga iskazani su u iznosu od 1.491.617 KM i odnose se na rashode po osnovu zakupa, utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga, režijskog materijala, materijala za posebne namjene, tekućeg održavanja, putovanja i smještaja, stručnih usluga, usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine i ostalih neklasifikovanih rashoda.

Rashodi po osnovu zakupa iskazani su u iznosu od 21.510 KM, najvećim dijelom se odnose rashode za zakup stambenih objekata i jedinica (4.800 KM), poslovnih objekata i prostora (11.190 KM) i opreme za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (5.400 KM).

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 297.521 KM, najvećim dijelom se odnose na rashode za utrošak električne energije (114.954 KM), lož ulja (34.968 KM), usluga vodovoda i kanalizacije (24.990 KM), odvoza smeća (13.696 KM), usluga obezbjeđenja (17.908 KM), korišćenja fiksnih telefona (24.021 KM), mobilnih telefona (21.113 KM) i ostalih usluga prevoza (12.883 KM).

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 38.548 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za kancelarijski materijal (26.449 KM), materijal za održavanje čistoće (6.400 KM) i rashodi za službena glasila, stručne časopise i knjige (5.700 KM).

Rashodi za materijal za posebne namjene iskazani su u iznosu od 45.302 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za materijal za potrebe obrazovnog procesa (19.770 KM) i rashodi za materijal za potrebe vatrogasnih službi (19.179 KM). Rashodi za materijal za posebne namjene su precijenjeni za iznos od 12.615 KM, jer je u okviru rashoda za potrebe vatrogasnih službi evidentirana nabavka radnih uniformi za potrebe Teritorijalne vatrogasane jedinice Bileća.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 61.878 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje zgrada (11.576 KM), za održavanje objekata drumskog saobraćaja (13.389 KM), tekuće održavanje prevoznih sredstava (13.366 KM), tekuće održavanje sportsko-rekreativnih terena, uređenih zelenih površina, parkova i trgova (8.133 KM) i održavanje električnih instalacija (7.773 KM). Rashodi za održavanje prevoznih sredstava su precijenjeni za iznos od 1.270 KM, jer je u okviru istih izvršeno evidentiranje nabavke auto guma.

Rashodi za materijal za posebne namjene su precijenjeni u iznosu od 12.615 KM i rashodi za tekuće održavanje u iznosu od 1.270 KM, a potcijenjene su zalihe sitnog inventara, auto guma, odjeće, obuće i nabavna vrijednost zaliha sitnog inventara, auto guma, odjeće i obuće za iznos od 13.885 KM, jer navedene nabavke nemaju tretman tekućih rashoda nego izdataka za nefinansijsku imovinu, što nije u skladu sa članom 59. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 49.620 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi po osnovu utroška nafte i naftnih derivata (34.876 KM) i rashodi po osnovu smještaja i hrane na službenim putovanjima u zemlji (12.648 KM).

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 59.860 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za usluge osiguranja (13.146 KM), geodetsko-katastarske usluge (4.426 KM), usluge održavanja računarskih programa (5.169 KM), troškove održavanja licenci (5.185 KM), usluge izrade projekata (7.008 KM) i ostale stručne usluge (9.674 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina i zaštite životne sredine iskazani su u iznosu od 514.009 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za usluge čišćenja javnih površina (361.066 KM), utroška električne rasvjete na javnim površinama (113.524 KM) i ostale usluge održavanja (39.419 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 403.369 KM. Najveći dio ovih rashoda se odnosi na rashode po osnovu bruto naknada za rad van radnog odnosa (190.865 KM), reprezentacije, organizacije i poklona (103.463 KM) i ostale nepomenute rashode (87.376 KM).

Rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa najvećim dijelom čine bruto naknade odbornicima (95.522 KM), naknade članovima komisija i radnih grupa (20.893 KM), naknade po ugovorima o djelu i za privremene i povremene poslove (27.505 KM), članovima upravnih i nadzornih odbora (11.144 KM) i ostale bruto naknade van radnog odnosa (26.774 KM).

Naknada odbornicima Skupštine opštine Bileća utvrđena je Odlukom o naknadama odbornika od 27.09.2017. godine i iznosi 300 KM nakon oporezivanja, što je u skladu sa članom 41. stav (3) Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je limitiran odbornički dodatak na iznos do 50% prosječne plate u opštinskoj upravi za prethodnu godinu.

U Opštinskoj upravi Bileća u toku 2019. godine zaključeno je 25 ugovora o djelu bruto ugovorene vrijednosti od 29.445 KM, od čega je iznos od 11.262 KM teretio rashode za bruto naknade po ugovoru o djelu, a za preostali dio u iznosu od 18.183 KM, terećene su budžetske pozicije (grantovi i izdaci za nefinansijsku imovinu). U predmetu zaključenih ugovora o djelu ima usluga i radova za koje je propisana primjena odredbi Zakona o javnim nabavkama (izrada hidrotehničke faze projekta, radovi na elektroinstalacijama, uobičajene popravke i redovno održavanje, investiciono održavanje opreme i drugo), koji su provedeni putem direktnog sporazuma, što nije predmet ugovora o djelu već ugovora dodjeljenih u skladu sa članom 7. Pravilnika o postupku direktnog sporazuma.

Kod JU Centar za socijalni rad Bileća, zaključeno je pet ugovora o djelu sa dva izvršioca ukupne vrijednosti od 2.552 KM, kao i tri ugovora za obavljanje privremenih i povremenih poslove sa istim licem u iznosu 5.595 KM. Predmet ugovora je održavanje higijene poslovnih prostorija do povratka radnika sa bolovanja i izrada nacrtu pravilnika i normativnih akata. Navedeni poslovi za koje su zaključeni ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima su sistematizovani Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u JU Centar za socijalni rad Bileća.

U Opštinskoj upravi Bileća u 2019. godini zaključeno je pet ugovora o privremenim i povremenim poslovima sa tri izvršioca. Sa jednim izvršiocom zaključena su tri ugovora o povremenim i privremenim poslovima, za poslove čišćenja prostorija koji su sistematizovani, a kao razlog zaključenja ugovora je navedena zamjena odsutnog radnika i povećani obim posla.

Angažovanje izvršilaca ugovorima o djelu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima, za poslove koji su sistematizovani, nije u skladu sa članom 204. i 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16 i 66/18).

Rashode po osnovu reprezentacije čine rashodi po osnovu reprezentacije u zemlji (69.272 KM), organizacije prijema, manifestacija (28.027 KM) i rashodi za poklone (6.100 KM).

Preporučuje se načelniku Opštine, kao i direktoru JU Centar za socijalni rad da obezbijede da se ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključuju u skladu sa članom 204. i 205. Zakona o radu.

6.1.2.3. Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 348.563 KM. Najvećim dijelom u iznosu od 295.568 KM odnose se na rashode po osnovu kamata na primljene zajmove u zemlji.

6.1.2.4. Subvencije

Subvencije su iskazane u iznosu od 420.399 KM i odnose se na subvencije javnim nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza.

Subvencije javnim nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva iskazane su u iznosu od 171.218 KM, u cijelosti se odnose na JP "Prečistač otpadnih voda" d.o.o Bileća.

Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva iskazane su u iznosu od 104.719 KM, odnose se podsticajna sredstva proizvođačima mlijeka u iznosu 0,10 KM/lit. proizvedenog i otkupljenog mlijeka dodjeljivana po zahtjevu „Mljekare Pađeni“ u ime proizvođača mlijeka, koji sadrže spiskove proizvođača po bankama kod kojih proizvođači mlijeka imaju otvorene tekuće račune i obračun podsticajnih sredstava.

Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza iskazane su u iznosu od 144.463 KM, a odnose se na subvencije po osnovu organizovanja prevoza đaka na teritoriji Opštine. Usluga prevoza učenika je realizovana od strane dva prevoznika, a sredstva subvencije su realizovana na osnovu plana budžeta i ispostavljenih faktura prevoznika, bez zaključenih ugovora sa prevoznicima.

6.1.2.5. Grantovi

Grantovi su iskazani u iznosu od 489.470 KM i u ukupnom iznosu se odnose na tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji:

- humanitarnim organizacijama i udruženjima 66.100 KM,
- sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima 117.186 KM,
- etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima 1.800 KM,
- organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom 64.000 KM,
- organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti 147.238 KM,
- organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno–istraživačke djelatnosti, kulture i informacija 55.648 KM,
- organizacijama i udruženjima u oblasti ekonomskog i privrednog razvoja 1.500 KM,
- neprofitnim subjektima u zemlji u iznosu od 33.138 KM, i
- ostale tekuće grantove u zemlji – tekući grantovi pojedincima u iznosu od 2.860 KM.

Opština Bileća nije donijela program razvoja sporta, što nije u skladu sa članom 10. Zakona o sportu, nije urađena kategorizacija sportova i sportista, što nije u skladu sa članom 19. i 20. Zakona i korisnici sredstava nisu dostavili izvještaje o namjenskom

korišćenju odobrenih sredstava koji se dostavljaju obavezno jednom godišnje, što nije u skladu sa članom 15. Zakona, kao i sa članom 81. stav (2) Statuta opštine Bileća.

Dodjela sredstava granta je vršena na osnovu zahtjeva korisnika, odlukama načelnika Opštine, izuzev sredstava granta planiranih u budžetu Opštine (Dom zdravlja Bileća, JZU Apoteka Bileća, Boračka organizacija opštine Bileća), kada je dinamika i iznos plaćanja određivana usmenim nalogom.

Prilikom trošenja sredstava granta u 2019. godini nije obezbjeđena transparentnost i jednakost, jer nije bilo javnih poziva za dodjelu sredstava granta. Za raspodjelu sredstava granta nisu donijeta interna pravila kojima bi se odredio proces dodjele sredstava.

6.1.2.6. Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 888.700 KM. Odnose se na doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova i doznake pružaocima usluga socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova.

Doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 837.364 KM, a odnose se na tekuće doznake koje se isplaćuju od strane JU Centra za socijalni rad Bileća korisnicima socijalne zaštite (753.763 KM) i tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine (83.601 KM).

Tekuće doznake koje se isplaćuju od strane JU Centra za socijalni rad Bileća korisnicima socijalne zaštite, odnose se na stalnu novčanu pomoć koja se isplaćuje šticeenicima ustanova socijalne zaštite (129.345 KM), dodatak za pomoć i njegu drugog lica (523.082 KM), jednokratnu novčanu pomoć (32.520 KM), tekuću pomoć u naturi (4.705 KM) i ostale tekuće doznake šticeenicima ustanova socijalne zaštite (64.111 KM).

Tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine, odnose se na tekuće pomoći učenicima i studentima i pojedincima u oblasti nauke i kulture (10.400 KM) i ostale tekuće doznake građanima (73.201 KM).

Dodjela stipendija učenicima i studentima u 2019. godini nije vršena putem javnog konkursa, već pojedinačnim odlukama načelnika Opštine po zahtjevima učenika i studenata.

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 51.336 KM, najvećim dijelom se odnose na doznake ustanovama socijalne zaštite za pomoć u kući (14.950 KM) i za smještaj šticeenika (36.193 KM).

Doznake ustanovama socijalne zaštite za pomoć u kući isplaćivane su u skladu sa članom 47. Zakona o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 37/12 i 90/16) i Pravilnikom o ostvarivanju prava na pomoć i njegu u kući („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 2/14), a na osnovu ugovora sa pružaocima usluga, dok su doznake ustanovama socijalne zaštite za smještaj šticeenika isplaćivane u skladu sa članom 38. Zakona o socijalnoj zaštiti, na osnovu rješenja direktora Centra za socijalni rad i ugovora sa pružaocem usluga smještaja.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se donesu interna akta kojima bi se definisala pravila i kriterijumi za raspodjelu sredstava granta, da se obezbijede izvještaji o namjenskom utrošku sredstava granta u skladu sa članom 81. stav (2) Statuta opštine Bileća, te da se raspodjela sredstava tekućih pomoći

studentima vrši putem javnog konkursa i da se donosu interna pravila kojima bi se propisali kriterijumi i procedura dodjele sredstava.

6.1.2.7. Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu 48.665 KM, odnose se na rashode po osnovu kamata u 2019. godini na kreditno zaduženje po osnovu Ugovora o prenosu kreditnih sredstava Evropeke investicione banke za finansiranje projekta „Vodovod i kanalizacija u opštini Bileća“.

6.1.2.8. Rashodi po sudskim rješenjima

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su u iznosu od 36.918 KM. Odnose se na isplate po sudskim rješenjima, glavnice duga (950 KM), kamate (13.756 KM) i ostalih rashoda po sudskim rješenjima (22.212 KM). Rashodi po sudskim rješenjima realizovani su prinudnom naplatom na novčanim sredstvima Opštine Bileća.

6.1.2.9. Transferi između i unutar jedinica vlasti

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 29.863 KM. Najvećim dijelom u iznosu 29.470 KM odnose se na transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu materijalnog obezbjeđenja od strane Centra za socijalni rad, u skladu sa članom 10. tačka 11) Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08, 01/09, 106/09, 110/16 i 94/19) i članom 133. stav (2) i 134. stav (2) Zakona o socijalnoj zaštiti.

6.1.2.10. Izdaci

Izdaci iskazani su u iznosu od 4.984.689 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (3.447.688 KM), otplatu dugova (789.546 KM) i ostale izdatke (747.455 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 u iznosu od 749.986 KM, na fondu 03 u iznosu od 724.903 KM, na fondu 04 u iznosu od 84.994 KM i na fondu 05 u iznosu od 1.887.805 KM. Odnose se na izdatke za proizvedenu stalnu imovinu i izdatke za dragocjenosti.

Izdaci za proizvedenu stalnu imovinu na fondu 01 iskazani su u iznosu od 749.686 KM, odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (93.394 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (583.082 KM), nabavku postrojenja i opreme (42.668 KM), investiciono održavanje opreme (4.090 KM), biološku imovinu (2.125 KM) i za nematerijalnu proizvedenu imovinu (24.327 KM).

Izdaci za pribavljanje zgrada i objekata najvećim dijelom se odnose na izdatke za izgradnju i pribavljanje stambenih objekata za posebne socijalne grupe (23.138 KM), vodovoda i kanalizacije (52.270 KM) i sportsko-rekreativnih terena, uređenih zelenih površina, parkova i trgova (15.451 KM).

Izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata, odnose se na izdatke za investiciono održavanje puteva, putne infrastrukture i rekonstrukciju ulica (583.082 KM), dok se na fondu 04 odnose na izgradnju Kosovske ulice finansiranu iz sredstava klirinškog duga (84.994 KM).

Izdaci za nabavku postrojenja i opreme, najvećim dijelom se odnose na izdatke za nabavku kancelarijskog namještaja (4.584 KM), računarske opreme (5.961 KM), ostale opreme za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (14.040 KM) i vatrogasne opreme (10.003 KM).

Izdaci za investiciono održavanje opreme se odnose na izdatke za prepravku i nadogradnju grma na vozilu Teritorijalne vatrogasne jedinice Bileća.

Izdaci za biološku imovinu odnose se na izdatke za nabavku sadnica platana za pošumljavanje šetališta uz magistralni put.

Izdaci za nematerijalnu proizvedenu imovinu odnose se na izdatke za nabavku nadogradnje „WEB GIS SISTEMA“ za obradu katastra vodova (7.008 KM) i izradu Šumsko-privredne osnove za privatne šume na području opštine Bileća (17.318 KM).

Izdaci na fondu 03 u cijelosti se odnose na izdatke za „Izvođenje radova na izgradnji sistema za vodosnabdijevanje naselja Baljci.

Izdaci na fondu 05 u cijelosti se odnose na izdatke za realizaciju projekta „Vodovod i kanalizacija u opštini Bileća“ finansiranih iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 789.546 KM. Odnose se na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji od UniCredit Bank a.d. Banja Luka (526.819 KM), Nove banke a.d. Banja Luka (162.767 KM) i NLB Banke a.d. Banja Luka (99.960 KM).

Ostali izdaci iskazani su u iznosu od 747.455 KM. Najvećim dijelom se odnose na izdatke po osnovu ulaznog poreza na dodatu vrijednost koji se plaća dobavljačima (320.927 KM) i izdatke u zemlji za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina (393.884 KM). Opština je u skladu sa članom 9. stav (2) i (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15 i 62/18) sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda za 2019. godinu, koji je u skladu sa članom 22 stav (3) navedenog zakona razmatrao Fiskalni savjet Republike Srpske i koji je u Mišljenju konstatovao da mjere za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda nisu jasno definisane i nisu u skladu sa fiskalnim kapacitetima Opštine. Za prenesene obaveze iz 2018. godine u iznosu od 393.884 KM, koje su finansirane iz sredstava budžeta 2019. godine, opština nije sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda što nije u skladu sa članom 9. stav (2) i (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

Budžetski deficit tekućeg perioda iskazan je u obrascu PIB u iznosu od 390.642 KM, a predstavlja zbir između bruto deficita (121.789 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u negativnom iznosu (268.853 KM). Bruto budžetski deficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (7.950.268 KM) i budžetskih rashoda (8.072.057 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu, predstavljaju razliku između primitaka i izdataka za nefinansijsku imovinu. Po nalazu revizije budžetski deficit tekućeg perioda manje je iskazan u iznosu od 936.115 KM (tačka 6.1.1.1., 6.1.1.2. i 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 1.405.578 KM, kao razlika po osnovu primitaka od finansijske imovine (13.306 KM) i ostalih primitaka (118.117 KM) i umanjeno po osnovu izdataka za otplatu dugova (789.546 KM) i ostalih izdataka (747.455 KM). Po nalazu revizije neto finansiranje je više iskazano za 950.000 KM (tačka 6.1.1.2. izvještaja).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju iskazana je u negativnom iznosu od 1.796.220 KM, a nastala je kao razlika između iskazanih budžetskih prihoda i primitaka u iznosu od 8.562.824 KM i iskazanih budžetskih rashoda i izdataka u iznosu od 10.359.044 KM. Po nalazu revizije, zbog izvršenih korekcija razlika u finansiranju više je iskazana za 13.885 KM (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 10.518.756 KM, a čine ih poreski i neporeski prihodi, grantovi, prihodi obračunskog karaktera i transferi između različitih jedinica vlasti. Obrazloženja poreskih, neporeskih prihoda i transfera data su pod tačkom 6.1.1. izvještaja. Prihodi od koncesionih naknada po osnovu pozajmice od „Hidroelektrana na Trebišnjici“ a.d. Trebinje precijenjeni su za iznos od 950.000 KM (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 1.658.591 KM, a odnose se na prihode od usklađivanja vrijednosti imovine (418.692 KM), dobitke od prodaje imovine (400.720 KM), pomoći u naturi (9.528 KM), ostale prihode obračunskog karaktera (629.723 KM) i prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti (199.928 KM).

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 9.834.126 KM, a čine ih tekući rashodi, rashodi obračunskog karaktera i transferi između različitih jedinica vlasti. Obrazloženja tekućih rashoda i transferi između različitih jedinica vlasti data su u tački 6.1.2. izvještaja.

Rashodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 1.762.069 KM, a najvećim dijelom čine ih rashodi po osnovu amortizacije (1.159.527 KM), od usklađivanja vrijednosti imovine (555.930 KM), gubici od prodaje imovine (46.612 KM) i rashodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti (29.863 KM).

Rashodi po osnovu amortizacije odnose se na rashode po osnovu amortizacije zgrada i građevinskih objekata (1.057.167 KM), postrojenja i opreme (85.858 KM) i biološke imovine (2.690 KM) i nematerijalne imovine (13.812 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine odnose se na obračunske rashode evidentirane po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 – 31.12.2019. godine, dok se gubici od prodaje imovine odnose na gubitke od prodaje zemljišta.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (10.518.756 KM) i rashoda (9.834.126 KM) iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 684.630 KM. Po nalazu revizije pozitivan finansijski rezultat više je iskazan u iznosu od 950.000 KM (tačka 6.1.1.1. i 6.1.2.2. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

U Bilansu stanja Opštine na dan 31.12.2019. godine, iskazana je ukupna aktiva neto vrijednosti 76.227.534 KM (bruto vrijednosti 104.695.960 KM i ispravke vrijednosti 28.468.426 KM), koju čine poslovna aktiva neto vrijednosti 60.894.943 KM i vanbilansna

aktiva u iznosu od 15.332.591 KM. Ukupna aktiva je uravnotežena sa ukupnom pasivom koju čine poslovna pasiva (60.894.943 KM) i vanbilansna pasiva (15.332.591 KM). Po nalazu revizije, zbog utvrđenih odstupanja poslovna aktiva manje je iskazana u iznosu od 7.064.353 KM.

6.3.1. Poslovna aktiva

Poslovna aktiva iskazana je u iznosu od 89.363.369 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 28.468.426 KM i neto vrijednosti 60.894.943 KM, a odnosi se na tekuću imovinu i stalnu imovinu.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina iskazana je u iznosu 3.719.965 KM bruto vrijednosti, 1.654.334 KM ispravke vrijednosti i 2.065.631 KM neto vrijednosti. Odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja odnose se na gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročne plasmane, kratkoročna potraživanja i razgraničenja i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti - iskazani su u ukupnom iznosu od 27.850 KM, od čega se na gotovinu na bankovnim računima kod komercijalne banke odnosi iznos od 26.123 KM, na izdvojena novčana sredstva za revolving kredite iznos od 500 KM, dok se na novčana sredstva u blagajni odnosi iznos od 1.227 KM. Stanja novčanih sredstava iskazana u finansijskim izvještajima Opštine su potvrđena na dan 31.12.2019. godine Izvodima banaka o promjenama sredstava na računu i nezavisnim komfirmacijama.

Iz blagajne Opštinske uprave vršena je isplata akontacija za službeni put u zemlji i inostranstvu, računa manje vrijednosti, popunjavanja blagajni nižih budžetskih korisnika na osnovu zahtjeva istih, kao i isplata povodom 8. marta – Dana žena za zaposlene u Opštinskoj upravi, Centru za socijalni rad, Javnoj ustanovi za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i Opštinskoj boračkoj organizaciji. Kod isplate putnih troškova u inostranstvo (Republika Srbija) obračun dnevnica vršen je u visini od 40 KM, što neodgovara protuvrijednosti od 20 eura za punu dnevnicu (član 6 uredbe). Obračun dnevnica za službeni put u inostranstvo u pojedinim slučajevima nije vršen u skladu sa članom 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 73/10).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se obračun dnevnica za službeni put u zemlji i inostranstvu u Opštinskoj upravi vrši u skladu 6 i 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske.

Kratkoročni plasmani su iskazani u iznosu od 10.522 KM neto vrijednosti i u ukupnom iznosu odnose se na kratkoročne zajmove date radnicima u ranijem periodu.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u bruto iznosu od 3.387.588 KM, ispravke vrijednosti od 1.651.163 KM i neto iznosu od 1.786.425 KM. Odnose se na potraživanja po osnovu prodaje proizvoda i izvršenih usluga u zemlji, od zaposlenih, za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode, za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana, potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostala kratkoročna potraživanja.

Potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga u zemlji su iskazana u neto iznosu od 53.476 KM, odnose se na potraživanja za prodate proizvode i izvršene usluge u zemlji i prodata neproizvedena stalna sredstva u zemlji.

Potraživanja za prodane proizvode i izvršene usluge u zemlji iskazana su u iznosu od 111.504 KM, najvećim dijelom u iznosu od 76.932 KM odnose se na potraživanja Opštinske uprave, i to po osnovu prodaje i izvršenih usluga (15.503 KM), komunalne takse na bilborde (4.580 KM), komunalne naknade (23.353 KM), zakupa poslovnog prostora (16.122 KM), zakupa zemljišta (4.365 KM) i na potraživanja po osnovu izvršenih usluga Teritorijalne vatrogasne jedinice Bileća (13.009 KM).

Potraživanja za prodana neproizvedena stalna sredstva u zemlji iskazana su u negativnom iznosu od 58.028 KM, odnose se na potraživanja po osnovu prodaje zemljišta i objekta u ranijem periodu čija realizacija nije okončana, gdje je izvršeno evidentiranje uplate za prodato zemljište i objekat (zatvoreno potraživanje koja nije formirano), čime su potraživanja za prodana neproizvedena stalna sredstva u zemlji kao i obaveze za primljene avanse u zemlji potcijenjena u iznosu od 57.867 KM, što nije u skladu sa članom 68. i 79. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Korekcija evidentiranja navedenog potraživanja iskazanog u negativnom iznosu izvršena u toku 2020. godine. U toku 2019. godine izvršeno je evidentiranje potraživanja za prodato zemljište u iznosu od 53.133 KM.

Korekcija potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga iskazana je u iznosu od 287.677 KM, najvećim dijelom u iznosu od 146.125 KM odnose se na korekciju nenaplaćenih potraživanja po osnovu naknade za gradsko građevinsko zemljište. U toku 2019. godine izvršena je korekcija potraživanja u iznosu od 50.328 KM koja se najvećim dijelom odnosi na korekciju nenaplaćenih potraživanja po osnovu komunalne naknade (27.995 KM), korišćenje bilborda (8.290 KM), zakup javne površine (8.600 KM) i zakupa poslovnog prostora (5.433 KM).

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode su iskazana u neto iznosu od 78.206 KM, odnose se na potraživanja za nenaplaćene ostale poreze, dok su sporna i korigovana potraživanja za nenaplaćene ostale poreze iskazana u iznosu od 771.780 KM, a evidentirana na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana su iskazana u neto iznosu od 1.241.776 KM, odnose se na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana, evidentirana na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine, najvećim dijelom u iznosu od 96.974 KM odnose se na porez na lična primanja i u iznosu od 369.075 KM na naknadu za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije. Početno i krajnje stanje potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana nije usaglašeno sa Izvještajem iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine, jer je početno stanje na dan 01.01.2019. godine više iskazano u iznosu od najmanje 563.243 KM, dok je krajnje stanje na dan 31.12.2019. godine više iskazano u iznosu od najmanje 775.468 KM, čime je pozicija potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana i finansijskog rezultata tekuće godine precijenjena u najmanjem iznosu od 775.468 KM, što nije u skladu sa članom 13. stav (3) Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/16), kojim je propisano da se unos podataka o promjenama u stanju poreskih potraživanja, odnosno poreskih obaveza u Glavnu knjigu trezora opštine i grada vrši se na osnovu evidencija iz pomoćne knjige poreskih

evidencija, odnosno na osnovu izvještaja iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima.

Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost iskazana su u iznosu od 265.150 KM, odnose se na porez na dodatu vrijednost po osnovu datih avansa.

Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji su na dan 31.12.2019. godine iskazana u iznosu od 97.733 KM, najvećim dijelom u iznosu od 94.677 KM odnose se na potraživanja po osnovu pozajmice od JZU Dom zdravlja „Sveti Luka“ Bileća (75.000 KM), Turističke organizacije (5.000 KM) i potraživanja od Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske za angažovanje pripravnika (14.677 KM). Odlukom Skupštine opštine Bileća od 27.09.2017. godine odobrena je pozajmica JZU Dom zdravlja „Sveti Luka“ Bileća u iznosu od 75.000 KM. Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji potcijenjena su u iznosu od najmanje 506.282 KM (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 132.368 KM, odnose se na kratkoročno razgraničene rashode, prihode i ostala kratkoročna razgraničenja.

Kratkoročno razgraničeni rashodi u iznosu od 23.428 KM odnose se na date avanse u zemlji (13.844 KM) i inostranstvu (9.584 KM), dok se kratkoročno razgraničeni prihodi u iznosu od 8.013 KM odnose na neplasirana sredstva kod kredita za stimulativno zapošljavanje.

Ostala kratkoročna razgraničenja u iznosu od 100.927 KM, najvećim dijelom se odnose na razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme roditeljskog odsustva koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (32.944 KM) i razgraničenja po osnovu datih avansa za nefinansijsku imovinu (60.000 KM).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti su iskazana u neto iznosu od 128.286 KM. Najvećim dijelom u iznosu od 55.688 KM odnose se na potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata iz doprinosa za zdravstveno osiguranje (35.656 KM), dječiju zaštitu (10.957 KM) i od Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske (9.075 KM), dok se potraživanja za transfere odnose na potraživanja od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti za sufinansiranje socijalnih davanja (31.595 KM).

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina iskazana je u ukupnom iznosu od 85.643.404 KM bruto vrijednosti, 26.814.092 KM ispravke vrijednosti i 58.829.312 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina iskazana je u neto iznosu od 2.107.739 KM, a odnosi se na akcije i učešća u kapitalu (1.422.650 KM), dugoročne zajmove (654.384 KM) i potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (30.705 KM).

Akcije i učešća u kapitalu u javnim preduzećima odnose se na vlasnički udio opštine po osnovu vlasništva nad redovnim akcijama u javnim preduzećima, i to „Komus“ a.d. Bileća (37.941 KM ili 65%) i „Vodovod“ a.d. Bileća (1.289.209 KM ili 65%), „Prečistač otpadnih voda“ d.o.o. Bileća (80.000 KM ili 100%) i učešća u kapitalu u JU „Dom kulture“ Bileća (5.000 KM). Na dan 31.12.2019. godine izvršena je korekcija vrijednosti akcija i učešća u kapitalu za javna preduzeća to „Komus“ a.d. Bileća u iznosu od 19.175 KM i „Vodovod“ a.d. Bileća u iznosu od 175.690 KM, dok je 01.01.2019. godine izvršena korekcija akcija i učešća u kapitalu „Vodovod“ a.d. Bileća u iznosu od 177.588 KM.

Uvidom u izvještaj sa Banjalučke berze za emitenta JP „Komus“ a.d. Bileća sa 31.12.2019. godine, navedeno je da preduzeće posjeduje 87.859 akcija nominalne vrijednosti od 1 KM po akciji i posljednjom cijenom od 0,43 KM po akciji, dok za emitenta JP „Vodovod“ a.d. Bileća nema podataka o broju akcija.

Rješenjima o registraciji ustanova u kojima je Opština osnivač i rješenjima o registraciji nižih budžetskih korisnika JZU Dom zdravlja „Sveti Luka“ Bileća (2.000 KM), JZU „Apoteka“ Bileća (2.000 KM), JU Centar za socijalni rad Bileća (2.000 KM), JU „Centar za informisanje“ Bileća (2.000 KM), JU „Turistička organizacija opštine Bileća“ (2.000 KM), JU „Kulturno sportski centar“ Bileća (2.000 KM) i JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje „Budućnost“ Bileća (2.000 KM), osnovni kapital ovih ustanova čini ulog osnivača u novcu, što čini procenat učešća od 100% u kapitalu ovih ustanova. Upisani i uplaćeni kapital od strane Opštine nije evidentiran na bilansnoj poziciji akcija i učešća u kapitalu u najmanjem iznosu od 14.000 KM, čime je bilansna pozicija akcija i učešća u kapitalu i finansijskog rezultata ranijih godina potcijenjena u najmanjem iznosu od 14.000 KM, što nije u skladu sa paragrafom 24. MRS JS 7 - Ulaganja u pridružene entitete i članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Akcije i učešća u kapitalu u ostalim domaćim nefinansijskim subjektima odnose se na akcije i učešća u kapitalu u Javnom preduzeću „Bilećastan“ Bileća (5.000 KM) i Štedno kreditne organizacije Bileća (5.500 KM). Uvidom u Rješenje Osnovnog suda u Trebinju za upis u sudski registar Javnog preuzeća „Bilećastan“ Bileća od 03.11.2008. godine, osnivač javnog preduzeća je opština Bileća sa upisanim i uplaćenim kapitalom od 5.000 KM, dok za Štedno kreditnu organizaciju Bileća nije nam dokumentovan osnov evidentiranja akcija i učešća u kapitalu u iznosu od 5.500 KM.

Dugoročni zajmovi iskazani su u neto iznosu od 654.384 KM, odnose se na dugoročne zajmove date ostalim domaćim nefinansijskim subjektima (653.584 KM) i dugoročne zajmove date radnicima u ranijem periodu (800 KM).

Dugoročni zajmovi dati ostalim domaćim nefinansijskim subjektima iskazani su u iznosu od 147.302 KM kod „Nova banka“ a.d. Bijeljina i u iznosu od 506.282 KM kod „Bobar banke“ a.d. – u likvidaciji.

Dugoročni zajmovi kod „Nova banka“ a.d. Bijeljina odnose se na revolving kreditna sredstva ostvarena po osnovu Zakona o naknadama za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije dodjeljena u skladu sa Ugovorom o servisiranju kreditnih sredstava od 18.11.2004. godine i Aneksom ugovora o servisiranju kreditnih sredstava od 02.08.2005. godine i 14.05.2007. godine. Krediti se plasiraju poljoprivrednim proizvođačima (fizičkim licima, preduzetnicima i pravnim licima).

Dugoročni zajmovi kod „Bobar banke“ a.d. – u likvidaciji iskazani su u iznosu od 506.282 KM (izdvojena novčana sredstva za revolving kredite). Odnosi se na sredstva na namjenskim računima kod banke priznata Odlukom o priznavanju potraživanja likvidacionog upravnika od 20.03.2015. godine. Odlukom Okružnog privrednog suda u Bijeljini od 24.11.2017. godine pokrenut je stečajni postupak kod „Bobar banke“ a.d. - u stečaju. Opština nije izvršila reklasifikaciju navedenog zajma sa pozicije dugoročnih zajmova na ostala kratkoročna potraživanja. Na dan bilansiranja nije vršena procjena naplativosti navedenog zajma koji nije naplaćen u roku od 12 mjeseci, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18). Zbog neadekvatne klasifikacije potraživanja od „Bobar banke“ a.d. - u stečaju, dugoročni zajmovi su precijenjeni, a potcijenjena su ostala kratkoročna potraživanja za iznos od najmanje 506.282 KM, što

nije u skladu sa članom 68. stav (9) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Dugoročni stambeni zajmovi dati radnicima iskazani su u iznosu od 800 KM, odnose se na odobreni kredit službeniku opštine za rješavanje stambenog pitanja.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja iskazana su u neto iznosu od 30.705 KM, odnose se na potraživanja evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u okviru bilansne pozicije akcije i učešća u kapitalu izvrši evidentiranje učešća u kapitalu nižih budžetskih korisnika.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima na dan 31.12.2019. godine iskazana je u iznosu od 83.535.665 KM bruto vrijednosti, 26.814.092 KM ispravke vrijednosti i 56.721.573 KM neto vrijednosti, a čine je proizvedena stalna imovina, neproizvedena stalna imovina i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi.

Proizvedenu stalnu imovinu neto vrijednosti (17.294.527 KM) čine zgrade i objekti, postrojenja i oprema, biološka imovina i nematerijalna proizvedena imovina.

Zgrade i objekti – iskazani su u iznosu 33.739.339 KM neto vrijednosti. Tokom godine Opština je vršila ulaganja u izgradnju, adaptaciju i sanaciju objekata.

Vrijednost zgrada i objekata najvećim dijelom povećana je zbog ulaganja na objektima putne infrastrukture, asfaltiranje puteva i sanacija i rekonstrukcija gradskih ulica u iznosu od 668.076 KM, od čega je ulaganje u iznosu od 583.082 KM iskazano na fondu 01, a ulaganje u iznosu od 84.994 KM na fondu 04, ulaganja u vanjsko osvjetljenje za objekat kod donjeg manastira Orah 2.535 KM, finansiranje projekta „Izgradnja vodovoda u selu Baljci“ 214.531 KM i izgradnje igrališta 14.464 KM.

Vrijednost zgrada i objekata najvećim dijelom smanjena je zbog prodaje poslovne zgrade „Stara zgrada opštine“ u iznosu od 319.234 KM i zbog obračuna amortizacije u tekućem periodu u iznosu od 1.057.167 KM, primjenom linearne metode obračuna.

Bilansna pozicija zgrada i objekata potcijenjena je u najmanjem iznosu od 7.767.954 KM (tačka 6.3.3. izvještaja).

Iskazano ulaganje, evidentirano na bilansnoj poziciji zgrada i objekata u okviru fonda 04 u iznosu od 84.994 KM, nije u skladu sa članom 21. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer se nefinansijska imovina u glavnoj knjizi trezora jedinica lokalne samouprave evidentira na fondu 01 bez obzira na izvor pribavljanja.

Postrojenja i oprema – neto vrijednost postrojenja i opreme iskazana je u iznosu od 506.607 KM.

Vrijednost opreme najvećim dijelom povećana je zbog nabavke nadogradnje grna na vozilu TAM 150 u iznosu od 4.090 KM, kancelarijskog namještaja 4.584 KM, telefona 2.653 KM, računarske opreme 6.652 KM, opreme za protivpožarnu zaštitu 10.003 KM, školskih i bibliotečkih knjiga 3.172 KM, ostale opreme za obrazovanje, nauku i kulturu 14.340 KM, vatrogasne opreme 16.731 KM i ostalih uređaja 1.988 KM (uređaj za kontrolu radnog vremena).

Vrijednost opreme najvećim dijelom smanjena je zbog otpisa opreme kod SŠC „Golub Kureš“ Bileća u iznosu od 4.222 KM i obračuna amortizacije u tekućem periodu u iznosu od 85.858 KM, primjenom linearne metode obračuna.

Biološka imovina iskazana je u iznosu od 18.393 KM neto vrijednosti i u ukupnom iznosu se odnosi na višegodišnje ukrasno bilje i zasade. Vrijednost biološke imovine povećana je u iznosu od 2.125 KM za ulaganja u nabavku sadnica platana, a smanjena je po osnovu obračuna amortizacije u tekućem periodu za iznos od 2.690 KM.

Namaterijalna proizvedena imovina – iskazana je u neto iznosu od 32.252 KM i odnosi se na neto vrijednost računarskih programa i ostale nematerijalne neproizvedene imovine. Vrijednost nematerijale proizvedene imovine povećana zbog nadogradnje „WEB GIS SISTEMA“ (softvera za obradu katastra vodova) u iznosu od 7.008 KM i po osnovu izrade Šumsko-privredne osnove za privatne šume na području opštine Bileća za period 01.01.2018. do 31.12.2017 godine u iznosu od 17.318 KM, a smanjena zbog obračuna amortizacije u tekućem periodu u iznosu od 12.614 KM, primjenom linearne metode obračuna.

Neproizvedena stalna imovina – iskazana je u iznosu od 34.143.109 KM bruto i neto vrijednosti, odnosi se na vrijednost zemljišta, od čega se u iznosu od 32.703.033 KM odnosi se na poljoprivredno zemljište, a u iznosu od 1.440.076 KM na gradsko građevinsko zemljište.

Vrijednost zemljišta u revidiranoj godini smanjena je zbog prodaje u ukupnom iznosu od 89.875 KM, poljoprivrednog zemljišta u iznosu od 75.073 KM i gradskog građevinskog zemljišta u iznosu od 14.802 KM.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi – iskazana je u iznosu od 5.283.937 KM, od čega u iznosu od 4.559.034 KM u okviru fonda 01, a u iznosu od 724.903 KM u okviru fonda 03, odnosi se na vrijednost stambenih objekata i jedinica u pripremi, saobraćajnih objekata u pripremi i ostalih objekata u pripremi.

Stambeni objekti i jedinice u pripremi iskazani su u iznosu od 56.721 KM, a odnose se na ulaganja u stambenu zgradu kolektivnog stanovanja (15 stanova) sa vanjskim uređenjem u naselju Zlatište po osnovu regionalnog programa stambenog zbrinjavanja. U toku 2019. godine izvršeno je ulaganje u ukupnom iznosu od 23.138 KM, a koja se odnose na priključak zgrade na elektro i vodovodnu mrežu i naknade za tehnički pregled objekta.

Saobraćajni objekti i prostori u pripremi iskazani su u iznosu od 4.229.144 KM, a odnose se na ulaganja na realizaciji projekta „Rekonstrukcija vodovodne mreže, rekonstrukcija i izgradnja fekalne i kišne kanalizacije u opštini Bileća“. U toku 2019. godine u navedeni projekat izvršeno je ulaganje u iznosu od 2.302.444 KM. Projekat se finansira iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke u skladu sa Ugovorom o prenosu kreditnih sredstava sa Vlade Republike Srpske - Ministarstva finansija Republike Srpske na opštinu Bileća u iznosu od 4.889.575 KM. Navedena ulaganja na realizaciji projekta potrebno je klasifikovati na ostale objekte u pripremi.

Ostali objekti u pripremi iskazani su u iznosu od 998.071 KM, od čega u iznosu od 273.169 KM na fondu 01, a u iznosu od 724.903 KM na fondu 03. Najvećim dijelom odnose se na ulaganja u izgradnju vodovoda u selu Vlahinja (95.923 KM), izgradnja bazena u krugu kasarne (21.996 KM), igrališta u naselju Zlatište (52.836 KM), ispod Kovnice (23.391 KM) i kod Vatrogasnog doma (28.048 KM), vodovoda Bograšići (15.217 KM), kao i realizaciju projekta „Izvođenje radova na izgradnji sistema za vodosnabdijevanje naselja Baljci“ iskazana na fondu 03 (724.903 KM). Iskazana vrijednost ulaganja u sistem vodosnabdijevanja naselja Baljci u iznosu od 724.903 KM na fondu 03 nije u skladu sa članom 21. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer se u glavnoj knjizi trezora jedinica lokalne samouprave nefinansijska imovina evidentira na fondu 01, bez obzira na izvor pribavljanja.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **nefinansijska imovina u stalnim sredstvima priznaje u skladu sa paragrafom 14. MRS – JS 17 Nekretnine postrojenja i oprema i članom 19. i 20. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**
- **iz bilansnih evidencija isknjiže stambene jedinice za posebne socijalne grupe koje su otkupljene u prethodnom periodu i u vlasništvu su fizičkih lica.**
- **ulaganje u nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima priznaju u okviru fonda 01 u skladu sa članom 21. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, bez obzira na izvor pribavljanja.**

6.3.2. Poslovna pasiva

Poslovna pasiva je iskazana u iznosu od 60.894.943 KM, a odnosi se na obaveze i razgraničenja i vlastite izvore. Po nalazu revizije, zbog utvrđenih odstupanja poslovna pasiva manje je iskazana u iznosu od 7.064.353 KM.

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 16.442.131 KM, a odnose se na kratkoročne obaveze i razgraničenja (6.368.109 KM) i dugoročne obaveze i razgraničenja (10.074.022 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja se odnose na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze za lična primanja zaposlenih, obaveze iz poslovanja, obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 760.894 KM, odnose se na obaveze po osnovu pozajmice (2.300 KM) i obaveza po dugoročnim zajmovima koji dopijavaju na naplatu do godinu dana (758.594 KM), kreditne obaveze po osnovu uzetog kredita od UniCredit Bank a.d. Banja Luka 458.656 KM, NLB Banke a.d. Banja Luka 113.488 KM i Nove banke Banke a.d. Banja Luka 186.450 KM.

Ugovorom o pozajmici zaključenog sa „Mljekara Pađeni“ d.o.o. Bileća 24.06.2015. godine, odobrena je beskamratna pozajmica opštini Bileća u iznosu od 2.300 KM sa rokom vraćanja 01.09.2015. godine.

Obaveze za lična primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 2.066.064 KM, odnose se na obaveze za bruto plate (1.680.795 KM) i naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (385.269 KM). Obaveza za lična primanja zaposlenih odnose se na neizmirene obaveze za poreze i doprinose za period jun - decembar 2019. godine, obustave na plate zaposlenih i naknada za prevoz na posao i sa posla za novembar i decembar 2019. godine i neto plate za decembar 2019. godine.

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 2.841.189 KM, najvećim dijelom se odnose na obaveze prema dobavljačima za nabavku roba i usluga (949.805 KM), za nabavku stalne imovine (880.164 KM), prema fizičkim licima u zemlji (100.167 KM), po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca (129.088 KM), po osnovu razlike između obračunatog i akontativnog poreza na dodatu vrijednost (156.667 KM) i obaveza za primljene avanse (260.232 KM).

Obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove odnose se na obaveze po osnovu kamata po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka (23.046 KM) i obaveze po osnovu zateznih kamata (8.208 KM).

Obaveza za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite iskazane su u iznosu od 319.229 KM, odnose se na obaveze za subvencije (122.554 KM), grantove (121.932 KM) i doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (74.743 KM). Obaveze za subvencije i grantove odnose se na Opštinsku upravu Bileća, dok se obaveze za doznake na ime socijalne zaštite odnose na JU Centar za socijalni rad.

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 315.161 KM, odnose se na kratkoročno razgraničene prihode (198.085 KM), kratkoročna rezervisanja (111.366 KM) i ostala kratkoročna razgraničenja (5.710 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazane su u iznosu od 34.317 KM, najvećim dijelom odnose se na obaveze prema entitetima po osnovu više uplaćenih javnih prihoda evidentiranih po osnovu Zapisnika o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda (23.712 KM), prema jedinicama lokalne samouprave za poreze, doprinose i neporeske prihode (1.298 KM) i po osnovu transfera prema fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (2.216 KM).

U Opštini Bileća nije donijet plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2018. godine, što nije u skladu sa članom 9. stav (4), (6) i (7), a u vezi sa članom 10. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15 i 62/18). Planovi izmirenja neizmirenih obaveza su donijeti za obaveze prenijete iz 2017. i 2019. godine, ali ni tada planovi nisu dostavljani Skupštini Opštine na razmatranje i usvajanje.

Opština je na dan 31.12.2019. godine iskazala kratkoročne obaveze u iznosu od 6.368.109 KM, koje su do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja izmirene u iznosu od 1.296.062 KM.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 10.074.022 KM, odnose se na dugoročne obaveze po zajmovima, dugoročna rezervisanja i razgraničenja i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Dugoročne obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 4.313.633 KM, odnose se na dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka (UniCredit Bank a.d. Banja Luka 2.903.240 KM – dva kredita, Nove banke a.d. Banja Luka 801.160 KM i NLB Razvojne banke a.d. Banja Luka 609.233 KM).

Ugovorom o kreditu zaključenim 06.02.2012. godine sa UniCredit Bank a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 2.400.000 KM. Kredit se odobrava za rekonstrukciju starog objekta i izgradnju novog, administrativne zgrade opštine Bileća. Kreditno zaduženje je realizovano uz godišnju fiksnu kamatnu stopu od 6,60% sa rokom otplate od 120 mjeseci od dana stavljanja kredita na raspolaganje korisniku u koji je uključen i grejs period u ukupnom trajanju od šest mjeseci, a najduže do 31.07.2012. godine. Aneksom I Ugovora o dugoročnom kreditu od 09.08.2012. godine, mjenja se grejs period koji traje do 30.10.2012. godine, kao i rok otplate kredita, tako da se isti vraća u 114 jednakih mjesečnih anuiteta, koji dospijevaju poslednjeg dana u mjesecu počev od 31.10.2012. godine, dok je dospijeće kredita 31.03.2022. godine.

Ugovorom o dugoročnom kreditu od 20.12.2013. godine sa Novom bankom a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 1.700.000 KM. Kredit se odobrava za finansiranje prenesenih obaveza po osnovu kapitalnih investicija iz 2012. godine. Kreditno zaduženje je realizovano uz godišnju kamatnu stopu od 5,88% sa rokom otplate

od 120 mjeseci. Kredit će se otplaćivati u jednakim anuitetima prema planu otplate koji je banka dostavila opštini po iskorištenju svih sredstava odobrenog kredita. Aneksom I Ugovora o dugoročnom kreditu od 14.05.2020. godine, dogovorena je promjena uslova odobrenog plasmana u skladu sa posebnim mjerama za ublažavanje negativnih posljedica uzorkovanim virusom Covid 19, u dijelu načina otplate plasmana na način da banka korisniku odobrava grejs period na otplatu plasmana u trajanju od tri mjeseca počev od 20.03.2020. godine do 20.06.2020. godine, s tim da banka u navedenom periodu vrši naplatu kamate po kamatnoj stopi definisanoj odredbama Osnovnog ugovora. Dospijeće kredita je definisano otplatnim planom za 20.12.2024. godine.

Ugovorom o dugoročnom kreditu od 30.12.2015. godine sa NLB Razvojnomo bankom a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 1.000.000 KM. Kredit se odobrava za finansiranje prenesenih obaveza iz prethodnog perioda, uz nominalnu godišnju kamatnu stopu od 4,90% sa rokom otplate od 120 mjeseci u koji je uračunat grejs period od 12 mjeseci u kom će se obračunavati i naplaćivati kamata. Kredit će se otplaćivati u 108 jednakih mjesečnih anuiteta u skladu sa planom otplate. Dospijeće kredita je definisano otplatnim planom za 30.12.2025. godine.

Ugovorom o dugoročnom kreditu od 25.04.2018. godine sa UniCredit Bank a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 3.000.000 KM. Kredit se odobrava za finansiranje prenesenih obaveza iz prethodnog perioda, uz godišnju fiksnu kamatnu stopu od 5% sa rokom otplate od 120 mjeseci od dana isteka perioda u kome je kredit na raspolaganju korisniku kredita. Kredit će se otplaćivati u jednakim mjesečnim anuitetima, koji dospijevaju posljednjeg dana u mjesecu počev od 31.05.2018. godine uz dospijeće kredita sa 29.04.2028. godine.

Na dan 31.12.2019. godine izvršen je prenos ukupne dugoročne obaveze u iznosu od 835.900 KM na obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana.

U okviru dugoročnih obaveza po zajmovima u bilansnim evidencijama opštine nisu iskazane dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od javnih preuzeća u ukupnom iznosu od 950.000 KM (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.802.978 KM, odnose se na dugoročno razgraničene prihode po osnovu akontativne uplate sredstva od MH „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preuzeće a.d. Trebinje Zavisno preduzeće „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje na ime naknade za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije. U skladu sa zaključenim Protokolom o trajnom rješavanju problema JP „Vodovod“ a.d. Bileća od 22.10.2015. godine, Zavisno preduzeće „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje je izvršilo akontativnu uplatu sredstava u iznosu od 2.000.000 KM opštini Bileća, kojim će Opština zatvoriti obaveze prema JP „Vodovod“ a.d. Bileća. U skladu sa članom 10. Zakona o naknadama za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 52/14), stvarni obračun obaveza će se obračunavati po ostvarenoj proizvodnji električne energije kvartalno, a uplate će se umanjivati za određeni iznos u zavisnosti od ukupne mjesečne naknade, a najviše do 10% sve do trenutka zatvaranja akontativnog iznosa.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti iskazane su u iznosu od 3.957.411 KM, odnose se na obaveze i razgraničenja po osnovu prenosa kreditnih sredstava Evropske investicione banke za realizaciju projekta „Vodovod i kanalizacija u opštini Bileća“.

Ugovorom o prenosu kreditnih sredstava Evropske investicione banke (EIB) po Projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“ za finansiranje projekta „Vodovod i

kanalizacija u opštini Bileća“ zaključenog 11.05.2017. godine sa Vladom Republike Srpske – Ministarstvom finansija Republike Srpske, opštini su odobrena sredstva u iznosu od 2.500.000 Eura odnosno 4.889.575 KM. Kreditna sredstva se odobravaju sa rokom otplate od 25 godina računajući grejs period od osam godina koji je uračunat u rok otplate, fiksna ili promjenjiva kamatna stopa sa fiksnim intervalom izračunata po proceduri EIB-a. Kredit se povlači u tranšama i to u najviše 15 tranši. Prilikom povlačenja svake tranše definisane se kamata i datum plaćanja glavnice i kamata u skladu sa otplatnim planom za svaku tranšu. Ukupno povučena sredstva zaključno sa 31.12.2019. godine iskazana su u iznosu od 3.957.411 KM, dok odobrena sredstva u iznosu od 932.164 KM nisu povučena.

Opština je 22.05.2020. godine objavila izvještaj o stanju duga i garancijama na dan 31.12.2019. godine „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 48/20), što nije u skladu sa rokom iz člana 72. stav (2) Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12, 52/14 i 114/17).

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 44.452.812 KM, odnose se na trajne izvori sredstava u iznosu od 41.933.033 KM, rezerve u iznosu od 175.202 KM i finansijski rezultat u iznosu od 2.344.577 KM (finansijski rezultat ranijih godina od 1.659.947 KM i finansijski rezultat tekuće godine od 684.630 KM). Zbog utvrđenih odstupanja na pozicijama vanbilansne evidencije vlastiti izvori po nalazu revizije manje su iskazani u iznosu od 6.056.486 KM (tačka 6.3.3. izvještaja).

Trajni izvori sredstava najvećim dijelom se odnose na vrijednost zemljišta, učešća u kapitalu kod privrednih subjekata i školskih i bibliotečkih knjiga (imovina koja ne podliježe amortizaciji).

Finansijski rezultat ranijih godina treba korigovati za iznos od 7.781.954 KM, zbog navedenog u tački 6.3.3. izvještaja.

Finansijski rezultat tekuće godine iskazan je u iznosu od 684.630 KM. Odnosi se na pozitivan finansijski rezultat iskazan u bilansu uspjeha kao razlika između iskazanih ukupnih prihoda 10.518.756 KM i ukupnih rashoda 9.834.126 KM).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan bilansa 31.12.2019. godine iskazana je vrijednost vanbilansne aktive/pasive u ukupnom iznosu od 15.332.591 KM i ista se odnosi na vrijednost primljenih garancija (3.000.000 KM), odobrenih a nepovučeni kredita (3.791.477 KM) i ostale vanbilansne aktive/pasive (8.541.114 KM). Po nalazu revizije vanbilansna aktiva/pasiva više su iskazane u iznosu od 10.924.931 KM.

Garancije se odnose na datu neopozivu garanciju Republike Srpske – Vlade Republike Srpske – Ministarstva finansija Republike Srpske za kreditno zaduženje Opštine Bileća kod UniCredit Bank a.d. Banja Luka u iznosu od 3.000.000 KM, po osnovu Ugovora o kreditnom zaduženju od 25.04.2018. godine za potrebe finansiranja prenesenih obaveza opštine. Garancija se izdaje sa rokom važenja od 30 dana od datuma dospijeca posljednjeg anuiteta (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

U okviru garancija nisu evidentirane hartije od vrijednosti van prometa – mjenice, date kao sredstvo obezbijeđenja po osnovu uzetih kredita od komercijalnih banaka (UniCredit Bank a.d. Banja Luka, Nova banka a.d. Banja Luka, NLB Banka a.d. Banja Luka, Ministarstvo finansija Republike Srpske – kredit Evropske investicione banke i po osnovu date garancije po osnovu kreditnog zaduženja kod UniCredit Bank a.d. Banja Luka).

Odobreni a nepovučeni krediti – iskazani su u iznosu od 3.791.477 KM, a odnose se na kreditno zaduženje opštine po osnovu Ugovora o finansiranju između Evropske investicione banke, Bosne i Hercegovine i Republike Srpske po Projektu „Vodovod i kanalizacija u Republici Srpskoj“. Ugovorom o prenosu kreditnih sredstava Evropske investicione banke (EIB) za finansiranje projekta „Vodovod i kanalizacija u opštini Bileća“ zaključenog 11.05.2017. godine sa Vladom Republike Srpske – Ministarstvom finansija Republike Srpske, opštini su odobrena sredstva u iznosu od 2.500.000 Eura odnosno 4.889.575 KM. Sa 31.12.2019. godine iskorišćena su kreditna sredstva za finansiranje „Rekonstrukcije vodovodne mreže, rekonstrukcije i izgradnje fekalne i kišne kanalizacije u opštini Bileća“ u ukupnom iznosu od 3.957.411 KM, dok su ostala odobrena, a nepovučena sredstva po osnovu odobrenog kredita u iznosu od 932.164 KM. U okviru vanbilansne evidencije na poziciji odobrenih, a nepovučenih kredita u toku 2018. i 2019. godine nije vršena korekcija u skladu sa dinamikom povlačenja kreditnih sredstava čime je navedena bilansna pozicija precijenjena za iznos od 2.859.313 KM, što nije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Ostala vanbilansna aktiva/pasiva iskazana je u iznosu od 8.541.114 KM. Iznos od 7.916.786 KM odnosi se na "Postrojenje za preradu gradskih i industrijskih otpadnih voda za područje grada Bileća" i glavni kolektor, dok se na ostalu vanbilansnu aktivu/pasivu odnosi 624.327 KM.

Odlukama Skupštine opštine Bileća od 26.04.2018. godine o prenosu na upravljanje i raspolaganje "Postrojenja za preradu gradskih i industrijskih otpadnih voda za područje grada Bileća" i glavnog kolektora, izvršen je prenos prava upravljanja i raspolaganja nad imovinom u vlasništvu opštine Bileća u ukupnom iznosu od 7.916.786 KM na Javno preduzeće "Prečistač otpadnih voda" Bileća. U skladu sa navedenom odlukom izvršeno je isknjižavanje navedenih sredstava sa imovinskih pozicija opštine i evidentiranje istih u okviru vanbilansne evidencije Opštine, čime je vrijednost ostalih objekata (Plinovodi, vodovodi, kanalizacija) i finansijskog rezultata ranijih godina potcijenjena, a vrijednost ostale vanbilansne aktive/pasive precijenjena u iznosu od 7.916.786 KM, što nije u skladu sa paragrafom 14. MRS JS 17 - Nekretnine postrojenja i oprema i članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. U skladu sa dostavljenom komfirmacijom navedena imovina čije je pravo upravljanja i raspolaganja preneseno na Javno preduzeće "Prečistač otpadnih voda" Bileća, na dan bilansa nije evidentirana u poslovnim evidencijama navedenog javnog preduzeća.

Ostala vanbilansna aktiva/pasiva u iznosu od 624.327 KM odnosi se na ulaganja iz ranijeg perioda u objekte vodovoda Plana (395.768 KM), Bijela Rudina (50.000 KM), objekat škole u Vranjskoj (19.672 KM), objekat Srednjoškolskog centra (10.055 KM) i na objekte za stanovanje za posebne socijalne grupe (148.832 KM).

Odlukom Vlade Republike Srpske o prenosu prava svojine na nekretninama od 31.03.2016. godine na stambenim jedinicama, nabavljenim sredstvima Vlade Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave, radi stambenog zbrinjavanja porodica poginulih boraca, ratnih vojnih invalida i boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata, na opštinu Bileća prenesene su dvije prizemne kuće u naselju Zlatište, ukupne površine 128,62 m² nabavne vrijednosti 100.825 KM i jedan stan površine 72,72 m² na lokalitetu Dubrave nabavne vrijednosti 48.007 KM. Navedeni stanovi evidentirani su 20.12.2018. godine na bilansnoj poziciji Stambeni objekti i jedinice za posebne socijalne grupe, kao i u okviru vanbilansne evidencije, što nije u skladu sa članom 19, 20. i 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Ugovorima o otkupu stanova isti su otkupljeni.

U skladu sa gore navedenim vanbilansna evidencija Opštine je na dan 31.12.2019. godine, precijenjena u najmanjem iznosu od 10.924.931 KM (odobreni a nepovučeni krediti 2.859.313 KM, prenesena prava korišćenja i upravljanja nad imovinom na JP „Prečistač otpadnih voda“ 7.916.786 KM i prenesena imovina Odlukom Vlade Republike Srpske na opštinu 148.832 KM), dok su potcijenjene pozicije nefinansijske imovine u stalnim sredstvima i finansijskog rezultata ranijih godina u najmanjem iznosu od 7.767.954 KM (Postrojenje za preradu gradskih i industrijskih otpadnih voda za područje grada Bileća” 5.268.618 KM, glavni kolektor 2.648.168 KM i prenesena imovina - 148.832 KM), što nije u skladu sa paragrafom 14. MRS JS 17 - Nekretnine postrojenja i oprema i članom 19, 20. i 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Za ulaganja u ranijem periodu u iznosu od 475.495 KM potrebno je izvršiti analizu nabavne vrijednosti po objektima iz razloga što je jedan dio ulaganja u navedene objekte evidentiran u okviru bilansnih evidencija i u skladu s tim izvršiti adekvatna evidentiranja (da bi se izbjegla dupla evidentiranja), dok iznos odobrenih a nepovučenih kredita od 2.859.313 KM i prenesenih stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe Odlukom Vlade Republike Srpske od 148.832 KM (ukupno 3.008.145 KM), zbog navedenog u prethodnim obrazloženjima potrebno je isknjižiti iz vanbilansne evidencije.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji vrši u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (8.860.166 KM) i odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (7.835.753 KM), što je za rezultat imalo iskazan pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.024.413 KM. Prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 481.133 KM i odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 749.986 KM, što je za rezultat imalo iskazan negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 268.853 KM. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja nisu iskazani dok su odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani u iznosu od 789.546 KM, što je za rezultat imalo iskazan negativan novčani tok iz aktivnosti finansiranja u istom iznosu. Pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti, negativan novčani tok iz investicionih i negativan novčani tok iz aktivnosti finansiranja, daju neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u negativnom iznosu od 33.986 KM. Iskazana je gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda u iznosu od 61.837 KM i na kraju perioda u iznosu od 27.851 KM.

Bilans novčanih tokova Opštine nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 -Izvještaji o novčanim tokovima, jer je u okviru priliva gotovine iz poslovnih aktivnosti po osnovu neporeskih prihoda iskazana pozajmica od Zavisnog preduzeća „Hidroelektrane na Trebišnjici“ a.d. Trebinje u iznosu od 950.000 KM, čime su prilivi gotovine po osnovu poslovnih aktivnosti više iskazani, a prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja manje iskazani za iznos od 950.000 KM. Takođe u okviru priliva gotovine iz investicionih aktivnosti nisu iskazani prilivi gotovine po osnovu primitaka od finansijske imovine u iznosu od 13.306 KM, dok u okviru priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja nisu iskazani primici po osnovu poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 118.117 KM, a u okviru odliva gotovine iz aktivnosti finansiranja nisu iskazani izdaci po osnovu poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 332.040 KM i ostali izdaci u iznosu od 393.884 KM.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 -Izvještaji o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije objelodanjeno da su finansijski izvještaji Opštine sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 15(c) i 38).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije vezano za stalnost poslovanja, u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje nisu objelodanjene informacije vezane za potencijalnu imovinu i obaveze, po osnovu sudskih sporova.

U Informaciji o radu Pravobranilaštva Republike Srpske - Sjedište zamjenika Trebinje za period 01.01-31.12.2019. godina, koja se odnosi na postupanje u predmetima u kojima je opština Bileća stranka u postupku, u 2019. godini vodilo se 13 predmeta u parničnom postupku (opština je tužena strana u svim predmetima) čija je ukupna vrijednost sporova 215.601 KM. U toku 2019. godine riješeno je 11 sporova u korist tužioca u ukupnom iznosu od 209.275 KM, dok su dva postupka u toku, gdje vrijednost jednog tužbenog zahtjeva iznosi 12.000 KM, dok se drugi tužbeni zahtjev odnosi na dogradnju betonskog trotoara gdje nije iskazana vrijednost spora. Nije dokumentovano da je vršena analiza i procjena ishoda sudskih sporova što nije u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 140 i 141.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije o sudskim sporovima i da se vrši analiza i procjena ishoda sudskih sporova.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine za 2019. godinu sačinjene su Napomene koje pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, propisima za izradu finansijskih izvještaja, računovodstvenoj osnovi i primjenjenim računovodstvenim politikama, kao i obrazloženja pojedinačnih stavki prezentovanih u izvještajima, izuzev navedenog pod tačkama 6.5. i 6.6. izvještaja. Napomene zadovoljavaju zahtjeve MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbe člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 16/11 i 126/11).

Revizijski tim

Rade Kukić, s.r.

Andrea Đuranović, s.r.

Mira Matijašević, s.r.